

DARBININKAS

Vol. LXXIV, Nr. 11
Kovo - March 17, 1989

Pentadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

50 centų

NUBAUDĖ UŽ TAI, KAD BUVO UOLUS JĖZUITAS Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 75

(Tąsa iš praeito nr.)

TĖV. B. ANDRUŠKOS, S.J., TARDYMAS

Planas apaštalaui Rusijoje

— 1921 m. Belgijoje Engeno mieste kalbėjau tuo klausimu su teologijos profesoriumi dr. Derbinji. Jis taip pat domėjosi apašlavimu Rusijoje, be to ruošėsi važiuoti į Romą. Todėl jam įteikiau ir savo projektą. Vėliau sužinojau, kad projektas apsvarstytas generolo Ledochovskio kurijoje. Projekto tikslas — sustiprinti katalikų tikėjimą valstybėse, kurios ribojasi su Rusija, pačios Rusijos gilumoje ir pasiekti Provoslavų ir katalikų Bažnyčios sąjungą.

— Ar nebuvo antitarybinių atikslų?

— Mano tikslas — projektas kovoti su bedievišku bolševizmu. Rusijos politinės ir ekonominės santvarkos jos nelietė.

— Ar galima atskirti ar išskirti kovą su bedievišku bolševizmu nuo kovos prieš tarybų valdžią?

— Kadangi bolševikai kovoje su religija naudoja fizinę bei kitokią valstybinę jėgą, administracines priemones, tai sunku komunisticinės valstybės santvarką atskirti nuo bedievybės. Todėl išvada: kova prieš bedievišką bolševizmą yra kova prieš tarybinę valdžią, bet agresorių šioje kovoje aš laikau komunizmą.

Kito kunigo istorija

11. Balandžio 12 d. Apklausa prasidėjo 13 val.

— Kada susipažinote su Aleksandru Markevičium?

— 1937 m. Kaune. Jis sirgo, padėjau materialiai. Juo rūpinosi jėzuitų vienuolijos rektorius Juozapas Ritmeisteris. Vėliau Markevičius mokėsi Olandijoje.

— Kodėl jis 1941 m. norėjo pereiti sieną?

— Jis dar nebuvo kunigas, norėjo baigti teologijos studijas. Žinau, kad sieną pereiti nepavyko, pakliuvo į kalėjimą.

— Kada ir kas jį išventino?

— 1943 m. arkivyskupas Skvirckas.

— Kodėl jis sakė antitarybinius pamokslus?

— Antitarybinės prasmės jo pamoksluose nebuvo. Aš jam buvau uždraudęs, klausė. Mano nurodymu jis Šiauliuose dėstė religiją jaunimui, moksleiviams.

Kodėl šmeižėte Leningą?

12. Balandžio 13 d. Apklausa pradėta 13 val. baigta 17 val.

— Kodėl parašėte antitarybinį straipsnį "Keletas bruožų iš popiežiaus būdo"?

— Kauno kunigų seminarijos rektorius Petrauskas pasiūlė paskaityti paskaitą klierikams 1938 m. vasario 13 d. popiežiaus karūnavimo iškilnių progą. Paskaitą išspausdino žurnalas *Draugija* savo neoficialioje dalyje — "Katalikybė ir gyvenimas".

— Jūs šmeižėte, įžeidinėjote vieną iš garbingiausių tarybinių vadovų, komunistų partijos vadą.

— Neturėjau tikslo šmeižti ir įžeidinėti. Sakiau tiesą. Juk apie Leningą plačiai rašė užsienio spauda. Žinoma, mano asmeninė nuomonė su spaudos mintimis sutapo.

Ką veikėte Anglijoje?

13. Balandžio 14 d. Apklausa prasidėjo 13 val. baigėsi 15 d. 1 val.

— Ką veikėte Anglijoje 1913-1919?

— Gastinge, Kanterbure ir Londone studijavau teologiją Lenkijos jėzuitų provincijos lėšomis.

— Kada ir kaip bendradarbiauote su Anglijos žvalgyba?

— Niekada ir niekaip su jokia žvalgyba nebendradarbiauau. Buvau pažįstamas tik su Lietuvos atstovais Černeckiu ir Bizausku. 1919 m. birželio mėn. išvykau į Lietuvą.

— Dienoraštyje yra vieta, kad kelyje į Lietuvą traukinyje susitikote su lietuviais savanoriais, vykstančiais mušti bolševikų. Ir juos palaiminote?

— Taip, pasakiau: "Tegul Dievas padeda ginti mūsų Tėvynę nuo bolševizmo".

Kaip religiją dėstėte Šiauliuose?

14. Balandžio 15 d. Apklausa pradėta 21 val. baigta 16 d. 2 val.

Ar pažįstate Raviškiečio mieste gyvenantį Gražinovą?

— Laiškais prašėsi priimamas į Jėzuitų vienuolyną. 1940 m. kovo mėn. dalyvavo rekollekcijoje gimnazistams. 1945 ar 1946

m. kreipėsi Pagryžuvyje į tėvą Danylą. Tačiau, mūsų nuomone, jis nesveikiai samprotavęs, ir mes atsakėme jį priimti.

— Kaip organizavote vaikams religijos dėstymą Šiauliuose?

— Susirinkome pas dekaną Telksnį. Tėvas Šeškevičius suskirstė vaikus į grupes; pritrivino kunigams Lileikai, Marcinkui, Kuzmickui. Pradinės mokyklos vaikams religiją dėstė vienuolė Valentina Kėzytė.

1948 m. vasario mėn. Šiaulių miesto vykdomasis komitetas, religijos dėstymą bažnyčioje uždraudė. Todėl mes pavedinėjome tik mėnesines konferencijas. Leidimo joms neturėdavome. Sakėme: "Būkite geri katalikai".

Dekanas Telksnys pasislėpė

Dekaną Telksnį Kauno saugumiečiai verbavo. Jis atsakė bendradarbiauti. Po to gavo iš kurios įtartina laiška; buvo netikras kanclero Maleško parašas. Pasiuntė savo žmogų patikrinti. Pasirodė, kad kurija nėrašė. Nutarė, kad ruošiamas areštas, todėl pasislėpė, t.y. išvažiavo iš Šiaulių. Kur? Nesakė.

— Kodėl jūs išvažiavote iš Šiaulių?

— Man kaltino dėl mėnesinių pamokslų (nukelta į 2 psl.)

Kalba vysk. Antanas Vaičius Taikos Karalienės bažnyčioje 1988 lapkričio 25 d., kai bažnyčia buvo grąžinta tikintiesiems. Bažnyčia dabar pertvarkoma, statomi bokštai. Atbaigtos Bažnyčios konsekracija numatoma š.m. rugpjūčio 20 d..

NAUJI PERTVARKYMAI LIETUVOS HIERARCHIJOJE

(New Yorkas, 1989 kovo 10. LIC) Vatikanas kovo 10 paskelbė, kad Lietuvai paskyrė naujus vyskopus ir apaštaliinius administratorius, praneša Lietuvos Informacijos Centras. Pirmą kartą okupacijos laikotarpyje visos šešios Lietuvos vyskupijos turi savo vyskopus.

Pasak Vatikano spaudos centro, kardinolas Vincentas Sladkevičius pakeliamas iš tituliarinio vyskupo bei Kaišiadorių apaštališko administratoriaus į Kauno arkivyskupus. Kauno arkivyskupija, kaip visos Lietuvos bažnytinės provincijos metropolija, kanoniškai nuo nepriklausomybės laikų užima pirmąją garbės vietą.

Vyskupas Julijonas Steponavičius pakeliamas iš tituliarinio vyskupo bei Vilniaus arkivyskupijos apaštališko administratoriaus į Vilniaus arkivyskupus. Vyskupas Antanas Vaičius pakeliamas iš tituliarinio vyskupo Telsių vyskupijos apaštališko administratoriaus, į Telsių vyskupą valdytoją.

Buvęs Kauno arkivyskupijos apaštalinio administratoriaus augziliaras, tituliarinis vyskupas Juozas Preikšas yra perkeliamas iš Kauno arkivyskupijos bei Vilkaviškio vyskupijos apaštališko administratoriaus pareigų į Panevėžio apaštališko administratoriaus pareigas. Panevėžio vyskupiją laikinai valdė kapitulinos vikaras prel. Kazimieras Dulskyns.

Šventasis Sostas taip pat paskyrė du naujus vyskopus Lietu-

vai — Merkinės kleboną, kun. dekaną Juozapą Matulaitį (g. 1938 m.) tituliarinio vyskupu bei Kaišiadorių apaštališko administratorium, ir Šakių kleboną monsignorą dekaną Juozą Žemaitį (g. 1926 m.), tituliarinio vyskupu bei Vilkaviškio vyskupijos apaštališko administratorium.

Kauno arkivyskupijos augziliaras vysk. Vladas Michelevičius pasilieka tose pačiose pareigose. Apaštališkasis administratorius valdo vyskupiją sąlygiškai popiežiaus įgaliojimu. Tokiu gali būti ir nevyskupas Pilnateisis (Ordinaras) vyskupas turi žymiai pilnesnes teises. (LIC)

Pietų Korėjos teisme kaltinamoji Kim Hyun Hui prisipažino pagal Šiaurės Korėjos įsakymą padėjusi P. Korėjos keleviniame lėktuve bombą, kuri sprogdama užmušė 115 žmonių 1987 m.

LIETUVOS PERSITVARKYMO SAJŪDŽIO RINKIMINĖS PLATFORMOS PROJEKTAS

(New Yorkas, 1989 vasario 13, LIC) Lietuvos Informacijos Centras pasiekė Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio rinkiminės platformos projektą. Pateikiame pilną tekstą.

SAJŪDŽIO PLATFORMA TSSR LAUDIES DEPUTATŲ RINKIMUOSE

Dabartiniai rinkimai į TSRS liaudies deputatus rengiami sutinkamai su TSRS Konstitucijos pakeitimais ir įstatymu "Dėl liaudies deputatų rinkimų", priimtų 1988 m. gruodžio 1 d.

Šie pakeitimai ir esminiai įstatymo punktai pažeidžia lygių ir tiesioginių rinkimų principą: trečdalis deputatų renkama nuo Maskvoje centralizuotų visuomeninių organizacijų, šaukiamas liaudies deputatų suvažiavimas. Taip pat pažeistas ir politinis sąjunginių respublikų statusas.

Rinkimų sistema išreiškia "stipraus centro" ir "bendro namo" beatodairiško kūrimo tendencijas, kurios akivaizdžiai išreiškia didžiavaltybinę hegemoniją. Rusijos dominavimą visose TSRS gyvenimo srityse.

Lietuvos gyventojai su 1,800,000 parašų protestavo prieš tokią rinkimų sistemą ir, tai galėtų reikšti, kad mums nedera dalyvauti dabartinėje rinkiminėje kampanijoje.

Tačiau viena didžiausių politikos nuodėmių — neveiklumas.

Sąjūdis, tvirtai tikėdamas demokratijos principų amžinumu ir matydamas galimybę remtis jais netgi esamoje rinkimų sistemoje, ragina Lietuvos gyventojus pabusti aktyviam politiniam gyvenimui, toliau ugdyti politinę kultūrą.

Dalyvavimas rinkimuose į TSRS liaudies deputatus būtinas dėl šių priežasčių:

— rinkiminė kampanija suteikia galimybę viešai apsvarstyti visuomenei rūpimus svarbiausius Lietuvos valstybingumo klausimus; — rinkėjai, formuluodami savo priesakus kandidatams į deputatus, turės lemiamos reikšmės politiška konsoliduojant Lietuvos visuomenę; — išrinkti deputatai atstovaus Lietuvai aukščiausioje TSRS įstatymdavystės organe, kur galės pademonstruoti Respublikos visuomenės santarvę pagrindiniais mūsų gyvenimo klausimais.

Tarp neatidėliotinai sprendinų Lietuvos gyvenimo problemų, Sąjūdis ypatingą dėmesį skiria politikos ekonomikos, nacionaliniams ir ekologijos klausimams. Visi jie gali būti sėkmingai reprezentuoti, jei TSRS liaudies deputatų suvažiavime ir TSRS Aukščiausioje Taryboje deputatai veiks parlamentine grupe, protestuodami prieš bet kokius mėginimus varžyti jų laisvę atstovaujant suverenią Lietuvos TSR.

Politikos srityje būtina pabrėžti, kad:

1. Lietuvos tauta turi gilią nacionalinę valstybės tradiciją, kad ji niekuomet laisva valia nėra atsiskiusi savo valstybės. Iš to išplaukia prigimtinė ir neatimama Tautos teisė atkurti nepriklausomą valstybę — tarptautinės teisės subjektą.

2. RTFSR ir kitos sąjunginės respublikos turi gerbti V. Lenino vadovaujamą vyriausybės pasirašytą 1920 m. liepos 12 d. taikos sutartį tarp Lietuvos ir RTFSR.

3. Būtina pripažinti neteisėtai ir TSRS viešai pasmerkti 1939 ir 1940 metų Stalino-Hitlerio sandėrius, atvertusius kelią Lietuvos respublikos aneksijai 1940 metais.

4. Lietuvos TSR teisėti santykiai su TSRS ir sąjunginėmis respublikomis gali būti grindžiami tik sutartimis, Respublikos įstatymams, turint viršenybę TSRS įstatymų atžvilgiu.

5. Karinė tarnyba turi būti atliekama nacionaliniuose daliniuose, Respublikos teritorijoje. Ekonomikos srityje būtina pabrėžti, kad:

1. Lietuvos ūkinis gyvenimas gali toliau vystytis tik ekonominio savarankiškumo pagrindu. Lietuva yra paruošusi tokio savarankiškumo koncepciją, kurios įgyvendinimas gali būti pradėtas 1989 m. kovo 1 d. ir baigtas 1991 m. pabaigoje.

2. Ekonominis Respublikos savarankiškumas turi būti patvirtintas vienkartinio įstatyminiu aktu, kurį priimtų Lietuvos TSR Aukščiausioji Taryba.

3. Lietuvos ekonominis savarankiškumas neįmanomas be savo piniginio vieneto, savarankiškos finansinės ir mokesčių sistemos.

4. visi žemės ūkio (pvz. žemės grąžinimo valstiečiams), socialinio aprūpinimo ir kt. klausimai gali būti išspręsti Lietuvai palankiu būdu tik įtvirtinant ekonominių sava rankiškumą.

Nacionalinių santykių srityje būtina pabrėžti, kad:

1. Tautiniai klausimai Lietuvoje gali būti sprendžiami tik prisimenant istorinį aspektą. Lietuva LDK laikais tapo tėvynė daugeliui rusų, lenkų, totorių, karaimų, žydų, baltarusių, ukrainiečių ir kt. tautų žmonėms, kurie čia rasdavo kultūrinio ir religinio pakantumo atmosferą.

2. Nesantika tautų tarpe buvo skatinama carinės Rusijos okupacijos laikais. Tačiau ir tada Lietuvoje nebuvo nė vieno žydų pagramo bei tarpnacionalinių riaušių.

3. Milžinišką žalą tautų tarpusavyje santykiams padarė stalinis (nukelta į 2 psl.)

Vytautas Landsbergis, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio vadovas, kalba Vilniuje priešrinkiminiame mitinge. Nuotr. iš The New York Times / Bill Keller

UŽ LAISVĘ LIETUVAI!

New York Times kovo 14 d. laidoje pirmame puslapyje išspausdino straipsnį (nukeliant j 12 puslapi) apie Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio naujus laisvės reikalavimus.

Aprašomas politinis mitingas,

įvykęs Vilniuje kovo 9 ryšium su artėjančių politinių rinkimų kandidatų pasisakymais už laisvę ir išsivadavimą iš Rusijos jungo. Reikalaujama taip pat ir ekonominės nepriklausomybės.

LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDŽIO RINKIMINĖS PLATFORMOS PROJEKTAS

(atkelta iš 1 psl.)

tinis internacionalizmas, neatšiejamai susijęs su tautiniu genocidu, masinėmis deportacijomis, mechaniniu tautų maišymu, kultūrinės atminties naikinimu.

4. Tautinis Lietuvos atgimimas apėmęs visas be išimties Respublikoje gyvenančias tautines mažumas ir santykiai tarp jų įgavo dinamišką, iki šiol nepažintą formą.

5. Visos tarpnacionalinių santykių problemos gali būti sprendžiamos tik Lietuvos teisinio suvereniteto sąlygomis, įvedus Lietuvos TSR pilietybę. Nacionalinės valstybės rėmuose, pripažįstant lietuvių kalbą valstybinės kalbos statusą, visoms tautinėms mažumoms būtų garantuotas kultūrinis vystymasis. Ekologijos srityje būtina

pabrėžti, kad:

1. Ekologinė situacija Lietuvoje itin pablogėjo pastarųjų dviejų dešimtmečių laikotarpiu, Respublikai tapus ekspansionistinių Maskvos žinybų interesų objektu.

2. Ekonomiškai, energetiškai, demografiškai nepagrįstas ūkio vystymasis, kasmet vis labiau naikina gamtą, tampa grėsme tautos sveikatai ir net gyvybei. vis aktyviau pažeidžiamas genetinis tautos kodas.

3. Ekologinė padėtį Lietuvoje galima pagerinti tik įgijus politinį teisinį savarankiškumą, suverenios jurisdikcijos galią.

Sąjūdis kviečia visus Lietuvos gyventojus balsuoti už tuos kandidatus; kurie palaiko objektyvius mūsų reikalavimus. Siekia radikalių pokyčių!! (LIC)

prisiminimus apie tarybinių organų veiklą Lietuvoje 1940 - 1941 m. juos padaugino ir išplatino kunigų ir jėzuitų tarpe. 1925 metais parašė brošiūrą: *Jėzuitai, kas jie ir ko jie nori*, kurioje buvo šmeižiami lietuvių ir rusų atstovai kovoje prieš reakcingą jėzuitų politiką. 1938 m. žurnale *Katalikybė ir gyvenimas* buvo atspausdinta jo kalba, pasakyta Kauno klierikams Popiežiaus karūnavimo metinių iškilimėse, kurioje šmeižė Komunistų partijos vadą. Nuo 1944 m. iki 1948 m. liepos mėnesio auklėjo jaunimą bažnyčioje religinėje ir tautinėje dvasioje, sistemingai sakė bažnyčioje antitarybinius pamokslus, pravedinėjo religines pamokas, mėnesines religines konferencijas, kurios atitraukdavo jaunimą nuo komunistinio auklėjimo, saugojo antitarybinę literatūrą.

Lietuvos TSR Valstybinio saugumo ministerija siūlo Andriūškai Benediktui, Jono, 10 metų kalėjimo ir nutaria pasiūsti bylą ypatingam pasitarimui (na osoboo sovesčanie) prieš TSRS VSM. Kaltinamas pagal RTFSR BK 58-10 str. 2 d.

1949 m. gegužės 25 d. ypatingasis pasitarimas prieš TSRS VSM nutarė už antitarybinę agitaciją ir antitarybinių lapelių platinimą Andriūšką Benediktą, Jono, uždaryti į kalėjimą 10 metų nuo 1949 m. vasario 21 d. (Ant bylos viršelio skaičiai — 72693).

Byloje yra ir daugiau įvairiausių nutarimų, kurie buvo priimti Vilniuje. Įdomesni iš jų:

1. B. Andriūška serga akių kataraktu, todėl fiziniam darbui netinka.

2. Byla siunčiama ypatingam pasitarimui, todėl visa jos medžiaga yra slapta (ne podiežat oglašeniju).

3. B. Andriūška yra žymus katalikiškos dvasiškijos veikėjas, reakcingo Jėzuitų ordino Lietuvoje įkūrėjas ir jo vadovas, nuo 1916 metų iki arešto vedė aktyvią agitaciją prieš komunistų partiją ir tarybų valdžią, rašė katalikiškas knygas, steigė organizacijas, platino antitarybinius dokumentus, auklėjo jaunimą religinėje tautinėje dvasioje, — todėl yra ypač pavojingas ir turi būti įkalintas ypatingame kalėjime (v osobuju tiurmu).

Ištremtas į Sibirą, tėv. B. Andriūška, S. J., mirė 1953 m. (Darb. red.)

Tėv. Benediktas Andriūška, SJ, jėzuitų atgaivintojas Lietuvoje, buvęs jų provincijolas, išvežtas į Sibirą ir ten miręs 1953 metais. Jį specialiai sovietų saugumas sunaikino, kad nedarytų įtakos žmonėms.

lonijoje. Visur įrodinėju antireliginės propagandos žala socialistų gyvenimui, visur stiprinau lietuvių, gyvenančių Anglijoje tikėjimą.

— Jūsų dienoraštyje yra epizodas kur jūs anglų kareiviui pasakėte: "Aš ne bolševikas, aš jų priešas, kaip ir jūs". Taip buvo? — Buvo 1919 metų pradžioje. Iki šiol aš bedieviško bolševizmo priešas.

— Dėl ko važiuote į Romą 1938 m., berods, kovo mėnesį? — Buvau jėzuitų provincijolų suvažiavime.

— Ar dabar jėzuitai turi ryšį su Vatikanu? — Neturi.

Byla baigta 1949 m. balandžio 19 d. Kaltinamoji išvada sudaryta 1949 m. balandžio 20 d. Vilniuje.

Teismo sprendimas

Andriūška Benediktas, Jono, kaltinamas tuo, kad buvo vienas iš žymiausių katalikų dvasiškijos veikėjų, sukūrė reakcingą Jėzuitų ordiną Lietuvoje, jam vadovavo, autorius daugelio antitarybinių knygų, daug metų vedė aktyvią sąmoningą agitaciją prieš Komunistų partiją ir tarybų valdžią. Jis atliko didelį darbą intensyviai kurdamas Lietuvoje įvairias masines katalikiškas organizacijas. Tuo jis atitraukė lietuvių liaudį nuo revoliucinės kovos. Parašė ir atspausdino 1903 - 1930 metais 577 puslapių dienoraštį. Parašė antitarybinius ir šmeižikiškus

Iš Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

nių konferencijų, nors kurija leido jas pravedinėti. Todėl ir išvažiavau.

Kokius prisiminimus parašėte?

15. Balandžio 16 d. Apklausa

Savaitės įvykiai

Prezidentas George Bush painformavo kongresą, kad JAV numato kartu su Japonija gaminti patobulintus F-16 karo lėktuvus.

JAV susitarė su Sov. S-ga padidinti abiejų pusių ambasadų ir konsulatų pareigūnų skaičius ambasadom iki 256 ir konsulatam iki 30. Personalas buvo sumažintas Sov. S-gai areštavus JAV žurnalistą Nicholas Daniloff ir apkaltinus jį šnipinėjimu.

Indijos min. pirmininkas Rajiv Gandhi numato sumažinti priešpaudos priemones Punjab valstijoj ir paleisti iš kalėjimų ten laikomus sikus.

JAV ginkluotosiom pajėgom ypač armijai labai trūksta R. katalikų kapelionų.

Izraelio kolektyviniai ūkiai, arba kibutz, nepaisant juose esančios geresnės organizacijos ir didesnio jų gyventojų entuziazmo kaip Sov. S-goj, kenčia nuo biudžetinių deficitų. Tik apie pusę jų baigia metus su pelnu, o kiti skęsta skolose. Visų kibutzų skolos siekia apie 4 bil. dol.

Prezidento George Bush žmona Barbara įsteigė Washingtone privatų fondą kovai su šeimų neraštingumu vesti.

Europos Bendrosios rinkos valstybės nutarė iki šio amžiaus pabaigos visai uždrausti ozono dangą naikinančių chemikalų gamybą ir naudojimą ir kaip galima greičiau sumažinti jų gamybą 85 proc. JAV taip pat susidomėjo šituo projektu.

Lenkijos Solidarumo unijos atstovai apkaltino vyriausybę, kad ji sąmoningai pasitarimus vilkina.

Izraelio policija ir armija užblokavo kelius, kad taikos šalininkai negalėtų susitikti su palestiniečiais vakarinio Jordano kranto kaimuose.

Sov. S-gos laikraštis *Vodny transport* paskelbė, kad pr. m. lapkričio mėn. buvo išvengta didelės katastrofos bekeičiant branduolinio ledlaužio Rosija reaktoriaus filtrą Murmansko uoste.

Venecueloj kelias dienas vykusios riaušės dėl kainų pakėlimo, per kurias žuvo per 100 žmonių, rodo, kad dėl didelio įsiskolinimo užsieniui ilgai trunkanti ekonominė krizė gali sudaryti pavojų valstybių pastovumui.

prasidėjo 12 val., pasibaigė 17 val.

— Kokius prisiminimus parašėte 1942 - 1943 metais, kur jie?

— Parašiau apie įvykius Lietuvoje 1940 - 1943 metais. Rašiau apie Raudonosios armijos įžengimą, baime, kad neišpajautų, neareštuotų, rašiau apie valdžios neteisėtą paskelbimą, gimnazijos, žurnalų *Žvaigždė*, *Misijos* uždarymą, vienuolyno namo nacionalizavimą, išvežimus, vokiečių repatriavimą, karo su vokiečiais pradžią, bolševikų žiaurumą.

— Buvo, antitarybiniai? — Taip, nes aprašiau neigiamas puses.

— Kodėl rašėte?

— Turėjau tikslą parodyti išpūdžius apie istorinius įvykius taip, kaip jie atspindėjo jėzuitų gyvenime. Prirašiau maždaug 8 - 10 sąsiuvinio lapų. Turėjau tris egzempliorius. Vieną išsiunčiau per vienuolį, kurio pavardės neprisimenu, į Kauną, o du sunaikinau 1944 metų gale ar 1945 m. pradžioje.

— Ką dar atspausdinote vokiečių okupacijos metais?

— 1944 m. balandžio mėnesį baigiau atspausdinti dienoraštį iki 1930 m.

— Kas jį skaitė?

— 1943 m. Pagryžuvyje skaitė Markevičius. Atrodo, pirmąją dalį skaitė rektorius tėvas J. Danyla.

Rastos antitarybinės knygos

16. Balandžio 18 d. Apklausa pradėta 21 val., baigta 24 val.

— Per kratą rastos 8 antitarybinės knygos:

1. Valucko *Kolektyvinė tironija*.

2. Komos *Žydai už vieno iš tarybinės valstybės vadovų nuogaras*.

3. Žigoriečio *Raudonasis siurbas GPU*.

4. Vaičiūno *Čekistų naguose*.

5. *Lietuvos archyvai bolševikų metais*.

— Knygos ne mano, nežinau kieno, gal Maskvitis pasidėjo. Niekam nedaviau.

Ką vaizduoja parašyta pjesė?

17. Balandžio 19 d. Apklausa prasidėjo 12 val., baigėsi 15 val.

— Papasakokite apie savo pjesę *Nauja tvarka*.

— Parašiau ją 1916 m. Anglijoje. Ji nukreipta prieš lietuvių socialistus gyvenančius Skotijoje. Jos tikslas — sustabdyti socialistų varomą antireliginę propagandą ir sumenkinti jų įtaką masėms. Turinys maždaug toks: socialistai norėjo sukurti savo valstybę, bet nepavyko. Ekonominė visiškai sužlugę, socialistinės šeiminkavimo formos nevykusios, socialistinės valstybės vadai nesąžiningi, smukusi moralė, nes atsisakė religijos. Nauja tvarka gyventojams nepatiko, jie išbėgiojo. Pjesė pastatyta Anglijos Belšil miestelyje lietuvių ko-

VALDAS C. DUOBA, lietuvių advokatas. 357 Larkfield Road, East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas ykaraia tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New York ofisas Lito patalpose/ 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 718 441 - 2811.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriūšio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

ROMAS PETRAUSKAS, finansų patarėjas, dirba su Shearson Lehman Hutton, 14 Wall St., 9th Fl., New York, N.Y., 10005. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, Govt. Bills, fondus, commodities, auksą, sidabrą, gyvybės apdraudimą, annuities, atidaryti IRA planus ir banko sertifikatus. Suinteretuoti skambinkite 212 306 - 0683 arba 800 221 - 5734.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM. 90.5 Worcester, MA. Treč. 8 - 9 PM. Penkt. 7:30 - 8:30 PM. Eduardas Mellus, Jr. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. T. 617 753 - 7232.

NEW YORK - NEW JERSEY - Laisvės Žibury, sekmadieniais 9-10 val. ryto WNWK 106.9 FM. Romas Kezys 217 - 25 54th Ave. Bayside, N.Y. 11364, Tel. 718 - 229 - 9134 arba 718 - 428 - 4552.

NEW JERSEY, NEW YORK, CONNECTICUT - "Lietuvos Atsiminimai", ketvirtadieniais nuo 7 iki 8 val. vak. iš WNYM 1330 AM. Pirmd. 6 - 7 val. vak. iš WSOU 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Direkt., 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel 201 753 - 5636.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM bar. 98.0. Vedėjas Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. T. 617-586-7209.

LITHUANIAN COOKERY
In English, 316 pages, price 10 dol.

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėms amerikietėms. Knyga su plastikiniu aplanku. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 10 dol. Persiuntimas ir Postage 1 dol.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE SV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSU VIENINTELE VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKETI GALIMA VISOMIS KREDITŲ KORTELEMIŠ JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd. Editorial Office 718 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 centsPOSTMASTER: Send Address Change to DARBININKAS, 341
Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

ISSN 0011-6637

Redaguoją REDAKCINE KOMISIJA

Knygos Lietuvai

Dar taip neseniai negalėjai į Lietuvą pasiūsti jokios knygos. Jei siuntei, knyga buvo konfiskuojama ir uždaru specfonde. Praeidavo tik retos mokslinės, jiems reikalingos knygos. Jas lengviau gavo įstaigos, bet šiaip asmenys dažnai jų nė nematydavo.

Dabar jau virto kitaip. Jau atsidaro knygom kelias į Lietuvą. Praeitų metų vėlyvą rudenį Woodhaven, N.Y., buvo likviduojamas Romuvos knygynas, nes nebeliko kam jį tvarkyti. Likvidavimo darbas buvo nelengvas. Tada į knygyną atsilankė kun. Kazimieras Pugevičius, apsidairė ir pasiūlė štai ką: jis paims knygas, nes greitai ateis laikas, kad bus galima siūsti knygas į Lietuvą. Tada jis ir pasiūš savo lėšomis.

Dinamiškas, lakios vaizduotės kunigas Pugevičius nujautė, kad tas laikas greitai ateis, kad knyga bus tikrai brangi dovana Lietuvai. Jis išsivežė daug knygų, dėžių dėžes. Knygos užplūdo jo naujus Religinės Šalpos įstaigos sandėlius. Dalį tų knygų perkelia į Apreiškimo parapijos mokyklos vieną klasę, kur jo bus pakuojamos ir parengiamos siuntimui.

Ne vienas klausia, kodėl štai dabar reikia siūsti knygas į Lietuvą, ar ten jie neturi knygų?

Taip, Lietuvoje yra nemažai knygų išleista, bet dauguma jų yra su propaganda sumaišytos. Daugybė knygų skirta komunizmo plėtimui ir įtvirtinimui. Net dailioji knyga ten buvo kontroliuojama, braukoma, taisoma pagal komunistų partijos nurodymus. Taip pat buvo žalojamos ir mokslo knygos. Viską jie pasidarydavo taip, kaip jiems buvo patogiau, kaip reikalavo didysis brolis okupantas.

Gi Vakarų pasaulyje išleistas knygos tos propagandos neturi.

Čia nežalojami mokslo veikalai. Jie atskleidžia tikrą tiesą, kurios ten taip yra išsiilgę. Pavyzdžiui, Lietuvoje labai branginami ir vertinami Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos išleisti veikalai. Jas naudoja visi mokslininkai be jokios baimės, kad bus suklaidinti.

Taip pat ir grožinė literatūra. Ji yra sukurta be partijos nurodymų, be jokios kontrolės. Ji nesužalota. Todėl ir tokias knygas jie mielai skaito.

Štai ir atėjo metas, kad Lietuvai reikia lietuviškų gerų knygų. Lietuva išalkusi tiesos, grožio ir meilės. Ji tai nori surasti nesužalotose knygose.

Tai jau išgirdo ir jaunimas. Šį savaitgalį, kovo 18 liuanistinėje Maironio mokykloje jau vykdomas toks pirmas vėjus. Prašoma sunėsti knygas, padėti jas supakuoti, parengti siuntimui. Ypač prašomi istorijos, filosofijos, religijos ir kitų mokslų veikalai, *Lietuvių enciklopedija*, jos specialusis tomas — Lietuva.

Tai pirmas toks bandymas, Malonu pastebėti, kad čia į darbą įsitraukia jaunimas. Jauni žmonės jam vadovauja, koordinuoja Rasa Razgaitienė, talkina mokykla, skautai, ateitininkai.

Ir čia reikės dar kelis kartus pakartoti, nes pati idėja yra labai jauna, ji nėra gerai išplatinta. Žmonės dar neturėjo progos apsižvalgyti savo knygų lentynose, ką reikia šiai šventai misijai atiduoti.

Teko girdėti, kad kiti jau nori atsikratyti lietuviškom knygom. Tai dabar geriausia proga tai padaryti.

Kiekvienoje vietoje gali susidaryti tokie vienetai, kurie pasirūpintų lietuviškų knygų surinkimu, jų telkimu, persiuntimu. Inicijatyvos gali imtis Lietu-

Jau penki dešimtmečiai prabėgo nuo tada, kai Vasario 16 visa Lietuva šventė laisvės ir didžio džiaugsmo nuotaikoje. Po to ėjo Lietuvos okupacija, aneksija, Stalino teroras ir visų gyvenimo šakų sustabarėjimas brežnevinės stagnacijos laikotarpyje. Tautos kūnas kentėjo, bet jos dvasia grūdinosi ir kantriai laukė.

Pirmieji ryto spinduliai

Laukė ir tautos išsivija. Vasario 16 aktas metai iš metų palaikė jos stikėjimą ir stiprino viltį, kad, Maironio žodžiais tariant: "juk vienok Lietuva atsibus gi kada", ir kad Lietuvai vėl nušvis laisvės rytas. Ir štai jau kuris laikas tenrodosi to ryto pirmieji spinduliai, nors dar ne tokie šviesūs, kokių mes ir mūsų broliai bei sesės Lietuvoje tikimės. Tačiau visi žinome, jog po aušros ateina saulėtekis, kurio žmogaus galia

vių Bendruomenės apylinkės, ypač jaunimo organizacijos, kurios daug judresnės, daug paslaugesnės.

Pati idėja tikrai verta didelio dėmesio, verta dėl jos aukotis, nes alkančiai tiesos Lietuvai pasiūsiame geras knygas. Propaguokime tą idėją apiforminkime techniškai knygų rinkimą, rūšiavimą, parengimą siuntimui. Ir čia galima įjungti labai daug žmonių, nes gerų knygų turime tikrai daug.

Jau ne filharmonija, o bažnyčia. Ten, kur buvo lyros reljefas, dabar pakabintas didelis kryžius. Žemiau įrašyta — Dievo namai.

VASARIO 16-JI OKUP. LIETUVOJ ŠIEMET ATŠVĘSTA JAU KITAIP

Vasario 16-tos minėjimas Lietuvoje (1)

Po 50 metų pertraukos vėl leista minėti Lietuvos nepriklausomybės šventę. Keičiasi pažiūros į Lietuvos istoriją. Anksčiau Vasario 16-osios aktas buvo niekinamas, dabar — labai reikšmingas dokumentas. Minėjimai užliejo visą okupuotą kraštą. Šios žinios paimtos iš Vilniaus radijo programų, kurios skiriamos išsivijusiems lietuviams.

V. ŠALČIŪNAS

nei paskubinti, nei sulaukyti negali.

Pusšimtis priespaudos ir kančios metų tautos dvasios nepalaužė, jos gyvybės neužbaigė. Ji išliko gyva, drąsi ir ryžtinga. Ją, tartum aną legendarinį milžiną, laikė butelyje užkimštą nuo žmaus teroro baime. Tačiau istorijos pavyzdžiai sako, jog ir aršioms tirnamas ateina galia. Toks galas tiesiai į akis pažvelgė ir Lietuvos okupantui, priartėjusiam, prie visiško ekonominio bankroto.

Tautos dvasia išsiveržė laisvėn

Būdamas įžvalgas, naujasis sovietijos vadovas Michailas Gorbačiovas griebėsi ekonominio pertvarkymo politikos, kuri be atvirumo politikos yra neįmanoma. Tas atvirumas išjudino minėto butelio kamštį, ir jame

laikyta lietuvių tautos dvasia staiga išsiveržė laisvėn!

Kaip būdavo įprasta, Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktys išsivijoje per pastaruosius keturis dešimtmečius buvo minimos gedulo, susirūpinimo, dažnai ir nevilties ženkle.

Apie bet kokį džiaugsmą ar entuziazmą nebūdavo ką kalbėti. Bet štai, šių metų Vasario 16 minėjimas pirmą kartą sukambo kiek linksmesne gaida, ypač kad tą sukaktį iškilmingai mini visa Lietuva po 50 metų pertraukos.

Vasario 16 proga ruošiausi su jumis pasidalinti pastarųjų dienų naujienom ir reiškiniais laisvėjančioj Lietuvoj. Neturėčiau turėti daug sunkumų tai padaryti, nes per eilę metų, o ypatinai nuo praėjusios vasaros, pasiklausau Vilniaus radijo trumpomis bangomis perduodamas žinias ir

jas įrašau magnetofono juostoje.

Man besiruošiant, visa Lietuva atšventė Tautos šventę, minėdama Lietuvos Nepriklausomybės ir valstybės atstatymo sukaktį tokiu iškilmingumu ir mastu, kad išsivijos praeities ir dabarties minėjimai, palyginus juos su ten dabar atšvęstais, nublunka tiek savo dvasia, tiek apimtimi. Dėl to padariau sprendimą, kad ši tema jums bus nauja ir įdomesnė už Lietuvos kultūrinio ir ūkinio persitvarkymo eigos atpasakojimą.

Spontaniškas tautos pasireiškimas

Kaip minėjau, šįmet Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktį minime kiek linksmiau ir su viltimi, drauge solidarizuodami su atgimstančia tauta. Lietuvoje, gi ji įgauna visai naują prasmę: tai spontaniškas tautos valios pareiškimas būti laisva, savarakiška ir be svetimųjų įtakos savo gyvenimą tvarkanti.

Iki šiol vien žodžiu kas nors paminėjęs Vasario 16, susilaukdavo persekiojimo ir baumės. Dar tik pereitais metais, kai ją paminėti drąsuliai išėjo į miestų gatves, jie buvo apkaltinti agitacija, provokacija, viešosios tvarkos ardyimu. Milicija juos veikiai išvaikė, kai kuriuos areštavo. Smerkė juos partijos ir valdžios pareigūnai, koliojo spauda ir TV. Bet tos priemonės tik didino jų ryžtą ir rengė tolimiesiems žygiams.

Keičiasi pažiūros į istoriją

Keitėsi ir oficialus vasario 16 akto reikšmės supratimas lietuvių tautai ir valstybei. Dar pernai Lietuvos istorikai nedrįso atvirai pripažinti, ką reiškia šis dokumentas Lietuvai, jos valstybingumui. Dabar jų požiūris keičiasi. Vilniaus radijo žurnaliste Pakėnienė užklausė Liet. Mokslo Akademijos Istorijos Instituto direktoriaus pavaduotoją Alfonso Eidintą ar per šiuos metus pasikeitė Lietuvos istorikų nuostatai ir ar jiems galėjo turėti įtakos praėjusių metų visuomenės laisvėjimo procesas? Jis atsakė:

"Be abejo. Šitie metai buvo Lietuvos istorijos susigrąžinimo metai. Pasikeitė daug kas. Apsk-

(nukelta į 5 psl.)

Metas I. Sausis 1889 m. Num. I.

VARPAS

Literatūros, politikos ir mokslo mėnesinis laikraštis.

100 METŲ SUKAKTIS

KELKITE! KELKITE!

PAULIUS JURKUS

Kaip minėta, *Varpo* pašilijusių ekonominę padėti pataisė Vilniaus advokatas Jonas Vileišis. Jis buvo reta asmenybė, dinamiškas patriotas, organizatorius. Jis pats iki 1904 metų *Varpe* išspausdino 118 straipsnių, *Ūkininke* 21 straipsnių. Vilniuje jis suorganizavo veiklią varpininkų kuopelę, kuri dažnai buvo vadinama dvylika apaštalių. Jie visur rėmė lietuvišką veiklą, ištikimai rėmė ir *Varpo* leidimą.

Tilžėje tada gyveno nuo rusų persekiojimo iš Lietuvos pabėgęs Juozas Bagdonas. Jis ėmėsi *Varpo* redagavimo. Administravo Morta Zauniūtė, labai rūpestinga Mažosios Lietuvos veikėja, taip *Varpas* galėjo išsilaikyti iki 1906 metų.

Čia paminėti žmonės vienokiu ar kitokiu būdu turėjo ryšį su Amerika.

Varpininkas Jonas Vileišis buvo Lietuvos nepriklausomybės akto signataras, 1919 - 1920 vadovavo Lietuvos misijai Washingtono. Šios misijos tikslas buvo, kad Amerika Lietuvą pripažintų de jure, taip pat rūpinosi ir lėšų telkimu Lietuvai.

Jis buvo mum gerai pažįstamo Petro Vileišio tėvas. Ji Petras Vileišis gyveno prie Waterburio, Conn., buvo uolus visuomenininkas, Lietuvių Bendruomenės vienas iš organizatorių, miręs 1986 lapkričio 6 d.

Juozas Bagdonas vėliau buvo medicinos fakulteto profesorius Vytauto Didžiojo Universitete Kaune. Karo audros jį išbloškė iš tėvynės, gyveno Vokietijoje, paskui atkvo į Ameriką ir mirė 1986 birželio 8 Clevelande.

Buvo paminėtas Dovas Zaunius, veiklus Prūsų Lietuvis. Jo sūnus, taip pat Dovas, persikėlė

gyventi į nepriklausomą Lietuvą, buvo jos užsienio reikalų ministras, vedė solistę Vincę Jonuškaitę, kuri dabar gyvena Santa Barbara, Calif.

Didelio dėmesio verta yra Morta Zauniūtė, dažnai užmiršta, kai kalbama apie *Varpą* ir kitus anų laikų laikraščius. Ji buvo Dovo Zauniaus, buvusio Lietuvos ministerio sesuo, senojo Dovo Zauniaus susipratusi ir veikli dukra.

Gyveno ji Tilžėje, buvo *Varpo*, *Ūkininko*, administratorė, veikė jaunimo tarpe, rinko lietuviškų eksponatų Paryžiaus pasaulinei parodai, kuri buvo 1900 m., Tilžėje atidarė lietuvišką knygyną 1902, iš savo sandėlių aprūpindavo knygnešius ir inteligentus draudžiama literatūra, buvo tarpininkė tarp kitų kraštų lietuvių ir to meto Lietuvos, per ją ėjo korespondencija, globodavo politinius veikėjus, dėl caro žandarų pabėgusius iš Lietuvos, padėdavo emigruoti į Ameriką. Liko netekėjusi, savo gyvenimą atidavusi Lietuvai. Kai Tilžėje ėmė siautėti hitlerininkai, nuo 1930 persikėlė gyventi į Klaipėdą pas seserį gydytoją Agustę Zauniūtę. Mirė besibaigiant antaram pasauliniam karui. Tiksliai data ir vieta nežinoma.

Praverskime pirmąjį numerį

Kad labiau pajustumė, kas

buvo tas *Varpas*, perverskime pirmąjį numerį. Jo formatas, kaip mūsų *Aidų* ir *Kario*, 16 puslapių, kietesnių aplankų neturėjo, susęgtas per vidurį viela. Puslapį sudaro medžiaga sudėta dviem stulpeliais, vieno stulpelio, arba skilties, plotis — 3.5 colio.

Puslapiai sulaužyti labai taupiai. Pasibaigia vienas straipsnis, dedamas brūkšnelis ir pradeda kitas. Ir taip eina iš puslapio į puslapį, be jokio pagražinimo, be jokio paveikslėlio.

Palyginus su *Aušra*, *Varpo* formatas buvo žymiai didesnis. Žinoma, ir *Varpo* turinys įvairresnis.

Pirmausia randame lyg vedamąjį — Naujas laikraštis, kur nusakoma *Varpo* tikslas ir programa. Toliau spausdinamas V. Kapsio — Vinco Kudirkos eilėraštis *Varpas*, apysakaitė — Antanas Valys. Kaip buvo minėta programoje, *Varpas* daug dėmesio skyrė ūkiui, pramonės reikalams. Ir čia spausdinamas straipsnis — Sunaudojimas medžio. Politinis patriotinis straipsnis Audiatur et Altera pars, kur atsakoma lenkų laikraščiui *Vilenskij Viestnik*. Yra ir toks skyrius — Iš tėvyniškos dirvos. Čia sudėtos įvairios to meto aktualijos, pasisakymai ūkiui bei medžiagų klausimais, nagrinėjama lietuvių įvairūs visuomeniniai reikalai.

Įvedamas skyrius — Higiena, rašoma plačiai apie arbatą, kas ji tokia, kaip gaminama, duodama praktiškų patarimų ir liepia saugotis perdirbtų arbatų. Įvedama ir knygų recenzijos. Recenzuojama Lietuvos istorija, kurią parašė Konstancija Skirmutt, versta iš lenkų kalbos, vertė Neris, išleista 1888 Sheandoah, Pa.

Yra toks skyrius Iš visur. Čia aprašomos įvairios technikos naujienos, kultūrinio gyvenimo žinios. Pavyzdžiui, rašo, kad Milane gastrolivavo Rygos opera ir latviškai atliko operą "Zizn za caria". Toliau laikraštis priduria: "Mes lietuviai, nors dvigubai skaitlingesni, nesurinkume tarp savęs trupės ne tik dėl operos, bet ir dėl operetės. Dėl ko taip? — klausume mūsų tautos vadžiotųjų (vadovų). Mūsų kultūrinio atsilikimo priešastis yra ta, kad mes nedarome taip, kaip latviai".

Skyriuje Politika peržvelgiama to meto Europos ir kitų kraštų politika, kur vyksta kokie karai, apsiginklavimas.

"Randame žinėlę apie Jungtines Amerikos Valstybes. Štai kaip ten rašoma:

"Prezidentas Suvienytų Valstijų Šiaurės Amerikos Cleveland laikys valdžią tik tai iki 4 kovo, po to, valdžia pereis į rankas respublikoniškos partijos,

kuri išrinko sau prezidentą Harrisoną. Clevelando norai sumažinti muitus ant nekukurij tavorių, atitolino nuo jo visus turtingesnius valstijos gyventojus, kurie po sparnu tų muitų turts sau rinko. Partija gi demokratiška, nors ir skaitlingesnė, bet pasidalinusi į tankei priešinga sau daleles, kaip ir mūsų ten vietiniai vientaučiai, turi būti silpna." (Pakeitėme tik rašybą, palikome ir žodyną, ir sintaksę netaisę. Red.)

Bene — pirmą kartą lietuviškoje spaudoje vedamas muzikos skyrius, todėl kad Vincas Kudirkas buvo muzikas, gerai grojo smuiku. Raginama užrašyti dainas, atsiųsti jas *Varpo* redakcijai. Dedamos gaidos dainos Ant kalno karklai siūbavo. Įdomu tai, kad gaidos surinktos tikrais profesionaliais ženklais, tekstai parašyti taip, kaip rašoma gaidų leidyklose.

Paskutinis skyrius yra — Iš produktiškų turgevičių. Čia rašoma grynai ūkiškais klausimais, kokios kainos, kokios pardavimo galimybės.

Baigiama keliais skelbimais. Laikraštį išspausdino Ernesto Weyerio spaustuve Tilžėje. Jis ir įsidedo du didelius skelbimus. Pirmas — knygynčia, kur surašomos knygos, kurios sukrautos jo leidykloje

(Bus daugiau)

Scena iš A. Kairio dramos "Krikšto vanduo". Gilumoje Jogaila (V. Dovydaitis) ir Vyskupas (J. Pupius). Klisė iš "Lietuviai Amerikos Vakaruose".

A. KAIRIO – P. MAŽELIO "KRIKŠTO VANDUO"

Tai losangeliečių pamėgto Dramos samburio kūrinys, mūsų taip vadinamas — "teatras". Kaip neužsimint apie tai, kada buvome svečiai, porą valandų pasigėrėję dramos autoriaus ir režisieriaus bei viso būrio nuoširdžių aktorių kūryba? Tiek pastangų!

Pirmiausia, jau stebina ir tie "mažieji" darbininkai — pagelbininkai, kurių rankos bei širdys padėjo įnešti meno kūrinį į sceną; tai tikrai žavių drabužių pagamintojai — Ema Dovydaitienė ir Valentinas Varnas (kuris atrodo, ir šviesomis rūpinosi; nors prie šviesų visada — ir Vladas Gylis). Spektaklį globojo dr. Zigmantas Brinkis, reiškia, jis donia ranka nubraukė daugelį išlaidų, spektaklį ruošiant.

Autorius — čekagiškis Anatolijus Kairys. Ši drama irgi vaisius "krikščionybės 600 m. paminėjimo". Visi "krikšto vandenys" buvo premijuoti... Gana liūdna, kai būna dažnai "a priori" vertintojų, net neskaicius ar nemačius. Ką jis gali parašyti? Ką jis gali pastatyti? Nėra veikalo, bet — režisierius! Bepigu jam režisuoti, kai stiprus veikalas! Ir nebe pasistengia atidžiau pažvelgti, įsijausti, įsigilinti, detales panauginėti ir visumą suvokti. Čia per siauri rėmai pilnai įvertinti autorių ir pilnai išnagrinėti režisieriaus darbą bei jo polėkius, veikala statant.

Viena reikia pasakyti, priminti "vox populi" — mūsų teatras mums visiems patiko.

Žiūrėdamas pakylė iš kasdienių realybės dulkių, atsikvepi,

žvilgterti gilion senovėn, mėgini suvokti lietuvio sielą... Stebina autoriaus drąsa — keliais dramos charakteriais, keliais žmonių bruožais išsakyti tai, kuo šimtmečius Lietuva buvo gyva, kaip per abejones ir kančias siekė, ilgėjosi tiesos...

Geriausiai pavykęs — simbolinis mergaitės su žalčiais charakteris, kurį puikai suvaidino Sigutė Mikutaitytė. Tai pati Lietuva, pagoniškoji, kuri ilgai ir tvirtai laikėsi savų dievų: nebuvo įtikinta, nei grąsinimų pabūgusi, o tiesą priėmė, kai pati įsitikino. Gal per daug intrigu, žvanginiū kardais ir susiraukusių kunigaikščių veidų... Bet ar ne tokia realybė tada ir dabar? O gal viskas ištesta? Bet kaip autoriui sutraukti šimtmečius į porą valandų? Kalba graži, net ritminė...

Scena iš A. Kairio dramos "Krikšto vanduo", paskutinis veiksmas. Iš k. Mergelė su žalčiais (S. Mikutaitytė), Vilniaus prelatas (S. Stančikas), Jogaila (V. Dovydaitis). Klisė iš "Lietuviai Amerikos Vakaruose".

O sutraukė į valandas režisierius Petras Maželis, tik prieš metus toje pat scenoje priėmęs iš Bendruomenės "Oskarą" už teatrinę veiklą. Ir jis dabar padarė (mėgėjų sąlygomis) visa, kas tik buvo galima geriausio padaryti. Ir ne tik režisūra. Du puikūs scenovaizdžiai, drabužių eskizai, — tai irgi Petro Maželio. Šis režisierius visada pasirūpina, kad aktorių kalba, kirčiavimas būtų taisyklingi. Už pagarbą mūsų kalbai Petras Maželis seniai yra mūsų pagarbos susilaukęs. Gal veiksmo slinktis pabaigoj lėtesnė, gal kunigaikščių žodžiai — nekunigaikščiški? Bet kur gali besusigaudyti, ar tai aktorių paplakus, ar aktorius, ar patį režisierių?

Svarbu, kad yra visumos vaidas: senovinės Lietuvos dalelė, jos kovos ir kančios link krikščionybės... Ir tai buvo nekasdieniška, ir niekas nesigailėjo atvykęs į teatrą; priešingai, visi buvo dėkingi už meno valandas.

Be Sigutės Mikutaitytės — mergaitės su žalčiais, kunigaikštienė Ona buvo ryškiausiai suvaidinta: Viltis Jatulienė savo lėta kalba, gražia tartimi bei rimta laikysena... Ema Dovydaitienė puikiai atrodė kaip Marina, Jogailos sesuo; graži jos išvaizda, tik kam autorius ją vertė nuolat pyktis, bartis? Jogaila?

Deja, mes taip esame pamėgę mūsų simpatingąjį Vincą Dovydaitį, kuris vaidino karalių... Taigi, akys vis mato Vincą, o ne puikiu drabužiu Lenkijos karalių... Tas pats su Vytautu: kunigaikščio apsiastas ir karūna neužstoja mums aktoriaus Antano Kiškio, kurio vaidyba ir gražiu balsu tiek kartų jau losan-

geliečiai gėrėjosi... Malonu buvo scenoje matyti jaunutę Teresę Giedraitytę, kuri suvaidino paklusnią Vytauto dukrelę... Fredas Prišmantas — Vytauto brolio Tautvilo vaidmenį ir Aloyzas Pečiulis — Jogailos brolių Karigailą — atvaizdavo gerai: kaip du peštukus kunigaikščius, kurių nemažai buvo nuo pat Mindaugo audringoje mūsų istorijos sąvartoje... Prityręs aktorius Juozas Pupius suvaidino gana natūralų pirmąjį Vilniaus vyskupą Andrių; Saulius Stančikas — prelatą, Motiejų Trakiškį... Ramunė Vitkienė (Ringailė, Vytauto sesuo) geriau tinka ir natūresnė Dramos sambūrio pastatymuose, nei su antrakaimiečiais...

Ir visi losangeliečiai žino, kad šis spektaklis, kaip ir nemažai jau buvusių, yra didelio Petro Maželio sumanumo bei jo darbo ir tiesiog pasiaukojančių Emos ir Vinco Dovydaičių pastangų vaisius. Žmonės visa tai mato ir įvertina. Kur tobulybė mūsų varganaj kūrinyje būklė? Bet žmonės atpažįsta nesavanaudiškas pastangas; ir širdimi atsiliepia į širdį.

Alė Rūta

HIGH ON A HILLSIDE
OVERLOOKING JAMAICA BAY AND THE OCEAN
ANNOUNCING THE Grand Opening OF-

HIGHLAND HOUSE

224 HIGHLAND BLVD
A Serene Park-Like Setting
Where Brooklyn Meets Queens

COME VIEW THIS SUNDAY FROM 11AM-4PM

SUPERBLY APPOINTED CO-OP APARTMENTS WITH UNUSUALLY LARGE LAYOUTS AT

PRICES ALMOST TOO GOOD TO BELIEVE STARTING FROM

\$32,890

MAINTENANCE AS LOW AS \$206.64

STUDIOS, 3, 3 1/2 & 4 1/2 (4 Rms & 2 Bthrms)

90% Financing

COMPARE THE ABUNDANT VALUE THAT CAN BE YOURS: —CHARMING ELEV. VIEW WITH LAYERS OF LOBBY —MOST UNITS WITH SEPARATE DINING AREAS —SOME TOP FLOOR UNITS OVERLOOKING THE BAY —SOME UNITS WITH GLASS BRICK & STEEL WINDOW ENCLOSED SUNRM —LOADS OF CLOSET SPACE —INDOOR PARKING AVAIL. —EXCELLENT LOCATION CLOSE TO TRAMP, SCHOOLS, RECREATION AND ONLY 300 FT. FR. INTERBORO PKWY

VISIT SALES OFFICE: 4PM-6PM SUN, MON 11-4, TUE WED 4-7 THURSDAY EVE. 6-9pm

DIRECTIONS FROM QUEENS: Use Interboro Pkwy going West. Exit Cypress Ave. make 1st left on it. Turn right at fork — head to Highland Blvd. Call For Directions: 718 235-6958

PROVENZ REALTY 718-376-9300 Offering by prospectus only

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS

Už prieinamą mokesčius pasiūlo moderniškus apdraudus planus.

Susiv. savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant — gavimui mortgicijai.

Norį įsirašyti krepškitės į Susivienijimo Centrą, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, PA 18703. Didžiojo New Yorko rajono lietuviai krepškitės į Susivienijimo direktorių Joną A. Valnių, 3 Clare Dr., East Northport, N.Y. 11731. Namų tel. 516 261-3797, ofiso tel. 718 847 - 2686.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 SOUTH WESTERN AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60643
TEL. (312) 238-9787

1989 m. KELIONĖS Į LIETUVĄ

	Maskva	Vilnius	Maskva	Chicago	New York
1. Balandžio 27 - Gegužės 15	Maskva 1,	Vilnius 15,	Maskva 1	2,150.00	2,100.00
2. Gegužės 15 - Gegužės 31	Maskva 1,	Vilnius 11,	Maskva 2	2,395.00	2,245.00
3. Birželio 12 - Liepos 01	Maskva 1,	Vilnius 15,	Leningradas 2	2,795.00	2,645.00
4. Birželio 14 - Liepos 01 (Lietuvių gydytojų ir medicinos profesionalų grupė)	Maskva 1,	Kaunas 15,	Maskva 0	2,595.00	2,445.00
5. Birželio 26 - Liepos 12	Maskva 1,	Vilnius 10,	Leningradas 2,	2,595.00	2,445.00
6. Liepos 11 - Liepos 30	Maskva 2,	Vilnius 15,	Maskva 1	2,795.00	2,645.00
7. Liepos 24 - Rugsėjo 09	Maskva 2,	Vilnius 10,	Leningradas 2,	2,695.00	2,545.00
8. Liepos 29 - Rugsėjo 16	Maskva 1,	Kaunas 15,	Maskva 1	2,695.00	2,545.00
9. Rugsėjo 01 - Rugsėjo 16	Maskva 1,	Vilnius 10,	Leningradas 2,	2,595.00	2,445.00
10. Rugsėjo 21 - Rugsėjo 06	Maskva 2,	Vilnius 10,	Ryga 2,	2,595.00	2,445.00
11. Rugsėjo 12 - Spalio 01	Maskva 2,	Vilnius 15,	Maskva 1	2,795.00	2,645.00
12. Spalio 03 - Spalio 16	Maskva 1,	Vilnius 10,	Maskva 1	1,895.00	1,850.00

KAINOS BUS PASKELBTOS VĖLIAU. Galimybė Lietuvoje aplankyti norimas vietas.

Registracijai ir informacijai skambinkite 1-312-238-9787. AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU taip pat tvarko giminių ir draugų iškviatimo iš Lietuvos dokumentus ir parūpina lėktuvų rezervacijas atvykimui į Ameriką. Taip pat darome nuotraukas vizoms ir pasams.

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

GEGUŽĖ

- LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 9 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 1 Helsinkyje.
Kellonė Nr. 511 gegužės 11-24 \$2,109 iš Bostono ir Niujorko \$2,292 iš Čikagos
- LIETUVA IR RUSIJA — 13 dienų: 7 d. Lietuvoje, 4 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade.
Kellonė Nr. 515 gegužės 15-27 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos
- LIETUVA IR AUSTRALIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kellonė Nr. 525 gegužės 25-birželio 8 \$2,299 iš Bostono ir Niujorko \$2,482 iš Čikagos

BIRŽELIS

- LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 20 dienų: 15 d. Lietuvoje, 14 naktų Vilniuje, 2 Kaune, 1 Maskvoje, 1 Zuriče.
Kellonė Nr. 608 birželio 8-27 \$2,599 iš Bostono ir Niujorko \$2,782 iš Čikagos
- LIETUVA IR AUSTRALIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kellonė Nr. 615 birželio 15-29 \$2,399 iš Bostono ir Niujorko \$2,582 iš Čikagos
- BALTIJOS VALSTYBĖS, RUSIJA IR SUOMIJA — 17 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Taline, 2 Rygoje, 2 Leningrade, 1 Helsinkyje.
Kellonė Nr. 622 birželio 22-liepos 8 \$2,699 iš Bostono ir Niujorko \$2,882 iš Čikagos
- LIETUVA, RUSIJA, ŠVEDIJA IR SUOMIJA — 18 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Stokholme, 1 Helsinkyje. Kellonė laivu Baltijos jūra naktį iš Stokholmo į Helsinkį.
Kellonė Nr. 627 birželio 27-liepos 13 \$2,949 iš Bostono ir Niujorko \$3,132 iš Čikagos

LIEPA

- LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Zuriče.
Kellonė Nr. 713 liepos 13-27 \$2,269 iš Bostono ir Niujorko \$2,452 iš Čikagos
- LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.
Kellonė Nr. 717 liepos 17-31 \$2,459 iš Bostono ir Niujorko \$2,642 iš Čikagos

RUGPJŪTIS

- LIETUVA, ESTIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 9 d. Lietuvoje, 7 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 1 Taline (laivu iš Helsinkio) 2 Helsinkyje.
Kellonė Nr. 802 rugpjūčio 2-16 \$2,369 iš Bostono ir Niujorko \$2,572 iš Čikagos
- LIETUVA, AUSTRALIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kellonė Nr. 810 rugpjūčio 10-24 \$2,399 iš Bostono ir Niujorko \$2,582 iš Čikagos
- LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.
Kellonė nr. 814 rugpjūčio 14-28 \$2,459 iš Bostono ir Niujorko \$2,642 iš Čikagos

RUGSĖJIS

- LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kellonė Nr. 914 rugsėjo 14-27 \$2,209 iš Bostono ir Niujorko \$2,392 iš Čikagos
- LIETUVA — 10 d.: 7 dienos Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje.
Kellonė Nr. 944 rugsėjo 14-23 \$1,799 iš Bostono ir Niujorko \$1,982 iš Čikagos

SPALIS

- LIETUVA IR AUSTRALIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje.
Kellonė Nr. 105 spalio 5-19 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos

LAPKRITIS

- LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kellonė Nr. 102 lapkričio 2-15 \$1,699 iš Bostono ir Niujorko \$1,882 iš Čikagos

GRUODIS

- LIETUVA IR SUOMIJA — Naujų Metų kelionė; 21 diena: 15 d. Lietuvoje.
Kellonė Nr. 129 gruodžio 29-sausio 18 \$1,949 iš Bostono ir Niujorko \$2,132 iš Čikagos
- Kellonė Nr. 129: 16 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Briuselyje.
Gruodžio 29-sausio 18 \$1,949 iš Bostono ir Niujorko \$2,132 iš Čikagos

BALTIC TOURS & ORBIS PARODO VISĄ LIETUVOS IR LENKIJOS GROŽĮ

- 16 d. kelionė: 6 d. Lietuvoje, 7 naktys Vilniuje, 4 Varšuvoje, 2 Krokovoje, 1 Zuriče.
Kellonė Nr. 519 gegužės 19-birželio 3 \$2,059 iš Bostono ir Niujorko \$2,242 iš Čikagos
- Kellonė Nr. 616 birželio 16-liepos 1 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos
- Kellonė Nr. 714 liepos 14-29 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos
- Kellonė Nr. 811 rugpjūčio 25-rugsėjo 9 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pernaktiniais viešbučiais grupelė! Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimesiems dokumentus viešnagai pas jus. Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valutių parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Taip pat pradėdame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminiams Lietuvoje. Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newtown, MA 02164
Tel.: (617) 965-8080

AIDAI — vienas geriausių kultūros žurnalų išėjimų. Ar juos prenumeruoti?

TAUTINIO ATGIMIMO METAI

LIETUVIŲ KOLEGIJA ROMOJE
TEBELAUKIA IŠEIVIŲ TALKOS

Jau 50 metų Romoje veikia vienintelė lietuvių kunigų seminarija laisvajame pasaulyje. Joje auklėjosi mokėsi ir ruošėsi lietuvių pastoracijai 120 su viršum kunigų, tarp jų 2 arkivyskupai: pruncijus Jonas Bulaitis ir pruncijus Audrys Bačkis. Auklėtinų skaičius (klerikų besiruošiančių kunigystės šventimams ir kunigų, gilinančių teologines studijas licenciato ar doktorato laipsniams įsigyti) svyravo tarp 20 ir 4.

Šiuo metu kunigystei ruošiasi 3 lietuviai klerikai: Jonas Malinauskas ir Robertas Rekus iš Suvalkų trikampio ir Robertas Rakauskas iš Los Angeles bei 2 kunigai giliai studijas: kun. Paulius Mališka iš Montrealio šį pavasarį įsigys licencijatą iš teologijos ir kun. Petras Semaška iš Argentinos gaus doktoratą iš Bažnytinės teisės. Ateinančiais mokslo metais tikimasi sulaukti bent dviejų kunigų iš Lietuvos, kurie ruošis profesūrai Kauno seminarijoje.

Su lengvėjančia tikinčiųjų padėtimi Lietuvoje didėja mūsų popiežiškos kolegijos reikšmė. Turėti tokią instituciją krikščionybės centre yra neįkainojamas turtas. Čia ne tik ruošiasi mūsų būsimeji dvasiniai vadovai, bet kolegija yra ir jaukūs lietuviški namai vis daugiau ir dažniau iš Lietuvos atvykstantiems kunigams ir vyskupams.

Šalia kasdieninių kolegijos išlaikymo išlaidų vadovybė yra šiuo metu spaudžiama neatidėliotinių remontų ir valdžios reikalavimų pakeisti elektros sistemą, sutvarkyti vandentiekį ir t.t. Vien valdžios įsakymai darbai atsis \$300,000 su viršum. Kolegijos vadovybė nebegalėdama tų remontų atidėti, darbus pradėjo skolon, tikėdama, kad mūsų lietuviška visuomenė ateis į pagalbą su dosnia auka.

Visų kraštų vyskupijų konferencijos yra įvedusios maldos dieną už pašaukimus į dvasinį luomą bei metinę rinkliavą seminarijų išlaikymui. Mums, lietuviams,

irgi reikia panašios dienos. Labai gražu, kad prisidedame prie gyvenamo krašto seminarijų išlaikymo, bet negalime pamiršti ir savų reikalų, savos Šv. Kazimiero kolegijos, kuri ruošia kunigus mūsų lietuviškoms parapijoms.

Neseniai atšvęstas Lietuvos krikščionybės jubilieus verčia mus ne vien didžiuotis praeitimi, bet rūpintis ir mūsų išėjimo bei visos Lietuvos ateitimi. Todėl labai prašau gerbiamų klebonų kiekvienais metais pašvęsti vieną sekmadienį Lietuvos Bažnyčios reikalui — suorganizuoti maldos dieną už pašaukimus ir padaryti rinkliavą Šv. Kazimiero kolegijai išlaikyti. Jei kurie gerbiamai klebonai galvotų, kad šiam reikalui yra reikalingas vietos vyskupo leidimas, maloniai prašau pranešti man, jis bus parūpintas.

Mes dažnai skundžiamės, kad neturime pašaukimų ir esame susirūpinę kas pakeis į pensiją išeinančius mūsų klebonus. Būkime užtikrinti, jei kiekviena mūsų lietuviška parapija aktyviai pradės puoselėti pašaukimų idėją, rimtai priims Kristaus įsakymą: "Melskite pjūties Viešpatį, kad atsiųstų darbininkų", lietuvių klerikų skaičius žymiai padidės ir jie užuot eję į vietinę krašto seminariją, pasirinktą lietuviškąją Šv. Kazimiero kolegiją. Kolegijos vadovybė, turėdama reguliarias pajamas, užuot lauzusi galvą kaip suvesti galą su galu bei leidusi laiką laišku rašymui prašant aukų, galės pagrindinį dėmesį skirti klerikų auklėjimui.

Aukų kolegijos išlaikymui bei šiuo metu daromiems remontams galima įteikti per savo parapiją. Lietuvių Religijai Šalpa, pasiūsti mano raštinės adresu, arba tiesiog į Romą: Msgr. A. Bartkus, Pontificio Collegio Lituanico, via Casalmonteferrato 20, 00182, Roma, Italy.

Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM

VASARIO 16-JI OKUP. LIETUVOJ
ŠIEMET ATŠVĘSTA JAU KITAIP

(atkelta iš 3 psl.)

ritai visas istorijos vertinimas paeidavo nuo stalininio štampos, klasių kovos, istorinio skirstymo į buržuaziją ir proletariatą ir tik per šitą prizmę žūrėjom į istorijos procesą. Pati visuomenės istorija yra žymiai sudėtingesnė. Ir ta sąvoka, kad istorikai nedrįso jos pripažinti, gal ne visai tiksli, nes nebuvo leidžiama to pripažinti".

Vasario 16-tos aktas
labai reikšmingas

Toliau Eidintas pripažįsta, kad Vasario 16 aktas buvo labai reikšmingas dokumentas, nors valstybės tuoj pat nesukūręs. Tačiau anot jo:

"Tai buvo simbolis, tai buvo žodis, kuris buvo įkūnytas ir čia, matyt, yra reikšmė to akto ir tikrai ilgos lietuvių tautos kelių kartų kovos už savo valstybę įprasminimas... Pati valstybė 1919 m. liepos pabaigoje jau veikė, ir laikinoji vyriausybė jau kontroliavo visą istorinę teritoriją".

Tuo būdu Vasario 16 aktas ir nepriklausomos Lietuvos valstybingumas jau pripažįstamas tvirtu istoriniu įvykiu, kurio toliau ignoruoti negalima. Atsižvelgdama į tą faktą ir į Lietuvos gyventojų visuomeninių organizacijų, (iš kurių Sąjūdis ėmėsi ypatingos iniciatyvos), ir kūrinių sąjungų pageidavimus, Lietuvos Aukšč. Taryba sausio 26 paskelbė Lietuvos valstybės atkūrimo dieną, Vasario 16, tau-

tine švente, o vyriausybė — ir nedarbo diena. Tą pačią dieną LKPCCK biuro ir LPS Seimo Tarybos susitikime buvo aptarti pagrindiniai minėjimo renginiai, kuriuos transliuos Lietuvos TV. Buvo atsisakyta pereitis metais buvusios pažūros į Vasario 16 reikšmę ir nepalankų jos minėjimo traktavimą, bei pasidžiaugta Liet. Aukšč. Teismo nutarimu panaikinti visus baudų nuostatus dėl tos datos minėjimo. Anot Vilniaus radijo, "Vasario 16 turi tapti susitelkimo ir dvasinio apsilavymo aktu, visiems laikams įtvirtinančiu buvusio požiūrio ne-grįžtamumą".

Minėjimas užliejo kraštą

Dabar apie masinį ir iškilmingą Lietuvos Nepriklausomybės akto paskelbimo sukakties minėjimą, kuris prasidėjo vasario 15 ir užliejo visą kraštą. Pasiremdamas Vilniaus radijo reportažais, perduodu to minėjimo eigos ir pasakytų reikšmingesnių kalbų santrauką.

Minėjimas pradėtas visose mokyklose, moksleiviams dalyvaujant, iškeliant Lietuvos trispalvę, valstybinę vėliavą. 5 val. Aukšt. Šančių karių kapuose įvyko žuvusių už Lietuvos Nepriklausomybę karių atminimo pagerbimas. Šią vietą pirmą kartą užliejo tūkstančiai žmonių ir degančių žvakučių jūrą, pleveno pusiau nuleistos vėliavos, skambėjo giesmės, žmonių veidus vilgė ašaros.

(Bus daugiau)

Ižengiama į atgautą Taikos Karalienės bažnyčią. Pirmą nešamas kryžius. Tai buvo 1988 lapkričio 25 d.

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros. Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
UŽEIKITE — ĮSITIKINSITE!

10 DIDŽIULIŲ KRAUTUVIŲ 10

New Yorke: 1654 2nd Ave., (85-86 St) — TR 9-3047

Astorijoje: 28-28 Steinway St. — AS 4-3210

Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116

Franklin Square, L.I.: 981 Hempstead Tpke. 437-7677

Ridgewood, N.Y.U.: Eddy's Prime Meats 71-72 Myrtle Av. — 718 821-7262

Ringwood, N.J. Alpine Deli — 1165 Greenwood Lake TPK 201-728-1848

Farmington, CT.: Hans & Eritz Deli, 270 Farmington Ave. — 203 677-7000

Danbury, CT: Danbury Gourmet, 296 Main St. 203-744-6857

Norwood, Mass.: Meat and Wursthau, 950 Boston Providence Highway, 617 782-9095

Wayne, N.J., 1234 Willowbrook Mall — 201-785-0542

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Licenzija V/O "VNESHPOSYLTORG"

Geral žinoma firma, kuri nuo 1959 metų siuntė licenzijuotus siuntinius į TSRS ir kuri buvo pati didžiausia ir pirmaujanti firma JAV — atnaujina licenzijuotų siuntinių su apmokėtu multų priėmimą į visus TSRS gyvenamus punktus, tame tarpe ir Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir kt. Firma turi 30-ties metų patyrimą darbe su licenzijuotais siuntiniais, o taip pat kvalifikuotą personalą, kuris visada pasiruošęs Jums patarnauti siunčiant siuntinius Jūsų artimiesiems.

Visi siuntiniai apdrausti. Gavėjas nieko nemoka.
Klientų patogumui visi mūsų agentai turi didelį pasirinkimą aukštos kokybės prekių preinamomis kainomis.
Dėl informacijos prašome kreiptis į mūsų pagrindinę kontorą arba į visus mūsų agentus

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

40 East 49th Street, New York, N.Y. 10017, TEL (212) 832-7550

AGENTAI:

BROOKLYN, N.Y. 11222
BROOKLYN, N.Y. 11235
BUFFALO, N.Y. 14212
CHICAGO, ILL. 60622
CHICAGO, ILL. 60629
CHICAGO, ILL. 60622

661 Manhattan Avenue
1667 Sheepshead Bay Road
70 Fillmore Avenue
2242 W. Chicago Avenue
2655 West 69th Street
1723 W. Chicago Avenue

Tel. (718) 389-6747
Tel. (718) 769-4023
Tel. (716) 895-0700
Tel. (312) 235-7788
Tel. (312) 436-7772
Tel. (312) 666-3985

CLEVELAND, OH, 44134
FORT WAYNE, IN. 46808
HAMTRACK, MI. 48212
HARTFORD, CT. 06106
INDIANAPOLIS, IN. 46227
IRVINGTON, N.J. 07111

6089 State Road
1807 Beineke Road
11415 Jos Campau Avenue
1839 Park Street
3216 St. Jude Drive
1082 Sprlringfield Ave.

Tel. (216) 884-1738
Tel. (219) 432-5402
Tel. (313) 365-6350
Tel. (203) 232-6600
Tel. (317) 787-0052
Tel. (201) 374-6446

LOS ANGELES, CA 90046
MIAMI BEACH, FL. 33139
MINNEAPOLIS, MN. 55418
NEWARK, N.J. 07106
NEW YORK, N.Y. 10009
PHILADELPHIA, PA. 19141
PHILADELPHIA, PA. 19115
PITTSBURGH, PA. 15203
ROCHESTER, N.Y. 14621
TRENTON, N.J. 08611

7706 Santa Monica Blvd.
1352 Washington Ave.
2422 Central Ave. N.E.
698 Sanford Avenue
122 First Avenue
4925 Old York Road
9550-B Bustleton Ave.
1307 E. Carson Street
681-683 Hudson Avenue
703 So. Broad Street

Tel. (213) 656-1962
Tel. (305) 532-7026
Tel. (612) 788-2545
Tel. (201) 373-8783
Tel. (212) 533-2906
Tel. (215) 455-9586
Tel. (215) 698-9190
Tel. (412) 481-2750
Tel. (716) 544-2151
Tel. (609) 393-9455

WORCESTER, MA. 01607
WHEATRIDGE, CO. 80033
YOUNGSTOWN, OH 44503

22 Carlstad Street
4330 Quay Street
309 West Federal St.

Tel. (508) 798-2868
Tel. (303) 422-4330
Tel. (216) 743-0440

Iš visur

— Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas pakartotinai gavo Helsinkio Grupės Lietuvos Laisvės Lygos, Demokratinio Sąjūdžio, Krikščionių Demokratų Grupės ir kitų politinių vienetų įgaliojimus atstovauti juos ginant Lietuvos reikalus tarptautinėse konferencijose ir kalbėti jų vardu. (E.)

— Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga, atgaivinta Lietuvoje 1989 vasario 16, stipriai auga, stiprėja bei plečiasi. Jau yra skyrių įvairiuose miestuose ir miesteliuose. Gauna žinių iš Vokietijos laikraščių, kartais per Vokietiją ateina ir lietuviški laikraščiai. Jie norėtų gauti Vakarų spaudos, kuri juos geriau painformuotų apie įvykius. (E.)

— Daina, Baltimorės lietuvių mišrus choras, balandžio 1, šeštadienį, 7:30 val. vak. Lietuvių Namuose rengia liaudies dainų koncertą. Chorui vadovauja muz. Emilija Sakadolskienė.

— Lituanistikos tyrimo ir studijų centro muziejaus karinei vitrinai eksponatų paaukojo šie asmenys: Česys Šadeika Farmington Hills, MI, paaukojo komplektą dokumentų, asmens liudijimų, laikrodį ir uniformos ženklų, įskaitant tris Gedimino stulpus, kurie buvo vartojami ant uniformos apikaklės. Juozas Budrys, Chicago, IL, paaukojo laikrodį, laimėtą už pistoletų šaudymą 5-me pestininkų pulke 1938. Povilas Plechavičius, Oak Park, IL, paskolino savo tėvo a. a. gen. Povilo Plechavičiaus, antpeties generolo ženklą, kuri LTSC pagamins ir padaugins. Karinėje vitrinėje yra ir dr. Kazio Pakšto medalių bei eksponatų ir Stasio Butkaus pirmojo Lietuvos kariuomenės savorio, dalykų. Kariuomenės reikalų patarėjai yra Vytenis Starkus ir Henrikas Gaidis. LTSC veikia Chicago Jaunimo Centre, telefonas (312) 434-4545.

— Worcester, Mass., Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba, įvertindama Darbininko atliekamą darbą lietuviybės išlaikymo srityje, per valdybos sekretorių Joną Baškį atsiuntė 25 dol. auką laikraščiui stiprinti. Nuoširdus ačiū.

— Chicago "Vaidilutės" teatro aktoriai su jo vadovybės nariais po repetacijos vasario 7 Jaunimo Centre turėjo kuklų Užgavėnių pobuvį. Čia visus susirinkusius pasveikino "Vaidilutės" teatro valdybos pirm. dr. P. Kisielius, palinkėdamas geros sėkmės besirengiant naujai premijai — "V. Mykoliaičio-Putino 4 veiksmų dramos "Daktaras Gervydas" pastatymui gegužės 21 d.

— Nauji Darbininko skaitytojai: A. Stukas, Jackson, N.J., E. M. Vyšniauskai, San Gabriel, Calif. Užsakė kitiems: A. M. Trainis, Richmond Hill, N.Y. — V. Bertulis, Englishtown, N.J. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujiems skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

VILNIAUS UNIVERSITETO FOLKLORINIS ANSAMBLIS "RATILIO", VAD. ZITOS KELMICKAITĖS, BALANDŽIO MĖN. ATVYKSTA Į ŠIAURĖS AMERIKĄ. KVIČIAME JAV IR KANADOS LIETUVIUS GAUSIAI ATŠILANKYTI Į "RATILIO" KONCERTUS. PRAŠOME ANSAMBLIO NARIUS PRIIMTI Į SAVO PASTOGES LIETUVIŠKU NUOŠIRDUMU.

KONCERTŲ TVARKA BALANDŽIO MĖN. YRA TOKIA:

PHILADELPHIA – 7 D.

Lithuanian Music Hall,
2715 E. Allegheny Ave.,
Philadelphia, PA
Pradžia 7:30 val. vak.

Rengia: LB Philadelphijos apylinkės
valdyba ir Philadelphijos
Lietuvių Namai

NEW YORKAS – 8 D.

Richmond Hill High School
113 Street tarp Atlantic ir Jamaica Ave.
Richmond Hill, N.Y.
Pradžia 6:00 val. vak.

Balius-šokiai Kultūros Židinyje,
361 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y.
Pradžia 9:00 val. vak.
Rengia: "Laisvės Žiburio" radijas

BOSTONAS – 9 D.

Fontbonne Academy
930 Brook Rd. Milton, Mass.
Pradžia 3 val. popiet

Po koncerto priėmimas Lietuvių Piliečių Klube,
368 W. Broadway, So. Boston.

Rengia: LB Bostono apylinkės valdyba;
Jaunimo Sąjunga ir Etnografinis
ansamblis "Sodautas"

HARTFORDAS – 14 D.

Central Conn. State University
Weltie Hall
Stanley St.
New Britain, Ct.

Pradžia 7:30 val. vak.

Po koncerto priėmimas

Sv. Andriejaus parapijos salėje,
396 Church St., New Britain, CT.

Rengia: LB Hartfordo apylinkės valdyba

CLEVELANDAS – 15 D.

Dievo Motinos parapijos salėje
18022 Neff Rd.
Cleveland, Ohio
Pradžia 7:30 val. vak.

Po koncerto priėmimas Lietuvių Namuose
877 E. 185 Street
Cleveland, Ohio

Rengia: "Čiurlionio" Ansamblis

DETROITAS – 16 D.

Dievo Apvaizdos Kultūros Centre
25335 W. Nine Mile Rd.
Southfield, Mich.
Pradžia 12:30 val. dienos

Po koncerto priėmimas toj pačioj salėj

Rengia: Detroito ateitininkai ir skautai;
"Lietuviškų Melodijų" radijo
valandėlė; Vaizbos Butas

TORONTE – 19 D.

Lietuvių Kankinių parapijos salėje (Anapolis)
494 Isabella Road, Mississauga, Ont.
Pradžia 7:30 val. vak.

Po koncerto priėmimas tose pačiose patalpose

Rengia: Ansamblis "Volungė"

CHICAGOJE – 21 ir 23 D.

Jaunimo Centre
5620 So. Clairmont Ave. Chicago, Ill.
Pradžia bal. 21 d. 7:00 val. vak.

bal. 23 d. 3:00 popiet

Po abiejų koncertų priėmimas — bal. 21 d.

Jaunimo Centro Kavinėje; bal. 23 d.
atsisveikinimo vakarienė Jaunimo Centro
mažojeje salėje

Rengia: JAV LB Krašto valdyba

"Ratilio", Vilniaus universiteto folklorinis ansamblis atvyksta gastrolėm į JAV ir į Kanadą balandžio mėn. Čia dalis ansamblio matomi universiteto kieme. Jie koncertuos Philadelphijoje, New Yorke, Bostone, Hartforde, Clevelande, Detroite, Toronte ir Chicagoje.

PRAŠOME SUSIPAŽINT — "RATILIO"

Rašo Zita Lebedžiūtė - Krukoniėnė, eilė metų veikliai dalyvavusi Vilniaus universiteto etnografiniame ansamblyje "Ratilio", o dabar gyvenanti Dorchester, Mass.

Vėlyvą 1970 metų rudens vakarą, būdama pirmo kurso studentė, nedrąsiai pravėriau Vilniaus universiteto mažosios salės Čiurlionio gatvėje duris. Pravėriau ir sustingau.

— Įeik, įeik, — paragino kaip man pasirodė nepaprastai elegantiška moteris.

Visi klausiamai žiūrėjo.

— Aš į ansamblį, — pralemanau.

— Į dainų ir šokių? (Mat, tuo metu vyko priėmimas į labai populiarių Vilniaus universiteto Dainų ir šokių ansamblį).

— Ne, į tą kitą, — iš baimės užmiršau ir pavadinimą.

— Tai tada čia pataikei. Ateik ir sėskis. Kas tau apie mus pasakąjo?

— Niekas... Aš tik girdėjau labai gražiai dainavo tokią dainą... apie antelę. (O buvo taip... Per vieną paskaitą per auditoriją atdarą langą atvingiavo daina. Dėstytojas sustojo kalbėjęs ir tik pasakė: pasiklausykim. Senų mūrų apytamsė auditorija ir liūdna melodija padarė tokį įspūdį, kad nejuoim pradėjo rinktis ašaros akyse". Tai etnografinis ansamblis, — pasakė dėstytojas)

Visi uždainavo:

*Plauke untela
Plauke sieroja
Per vidur ažaralio
Per vidur ažaral*

— Ar šita?

Aš linktelėjau.

— Čia jau savas žmogus, — pasakė kažkas.

Taip buvau priimta į Vilniaus universiteto etnografinį ansamblį, vėliau pasivadinusį folkloriniu ansambliu "Ratilio".

Penketas metų praleista kartu su juo. Ansamblis buvo tikrai tautiško mokykla. Mes, dažnai atėję iš bjaurios propagandinės atmosferos, per repeticijas buvom mokomi įsiklausyti į lietuvių liaudies dainą, į žodžius, buvom mokomi pajauti tos dainos dvasią, suprasti ir suartėti su žmonėmis, kurie per amžius išlaikė šį turtą ir perdavė mums, kad galėtum atiduoti kitiems... Dabar galiu drąsiai teigti — ką davė ansamblis, neiš-

mokė nei mokykla, nei universitetas. Tą gerai žinojo universiteto profesūra. Prisimenu, kaip Lietuvių tautosakos egzaminu metu profesorius Donatas Sauka, pamatęs mane, tiek pasakė: — "Tu dainuoji etnografiniam ansambly, ar ne"? Ir paėmęs egzaminų knygelę parašė 5. Tuo tarpu, po egzaminų, Sarbievičiaus kiemelyje susistabdė mane pokario metų tarybinės "literatūros" žinovė docentė Liudvika Lisenkaitė, kuri kažin kodėl irgi buvo tam egzamine ir sakė: — Už tai nebūčiau rašiusi 5, o atvirksčiai, būčiau gerai paklausinėjusi. Gal per tas repeticijas neturi laiko studijuoti.

Ir nuėjo. Aš jai pavymui iškišau liežuvį.

— o-

Vilniaus Universiteto folklorinis ansamblis "Ratilio" įsikūrė 1968 metais. Prisimenu buvo pasakojama tokia istorija: važiuojanti grupė Filologijos fakulteto studentų autobusu į kažin kokią ekskursiją ir dainavusi iki užkaimo įvairias liaudies dainas.

Kartu važiuojanti ir muzikologė Aldona Ragevičienė ir pasiūlysi visiems susiburti ir įsteigti etnografinį ansamblį. Aldona Ragevičienė sutiko būti vadove. Ne visi keliautojai atėjo į pirmąją repeticiją, bet kurie atėjo, nepalikto ansamblio iki baigė universitetą. Taip gimė bene pirmasis visoje Lietuvoje tokio tipo ansamblis.

Ansambliui teko pergyventi ne vieną sunkų išbandymą. Gal būt sunkiausias — 1973 metais. Pirmajai vadovei pasitraukus, ansamblis atsidūrė kryžkelėje. Prisimenu, kaip, kad ir be vadovės, bet vistiek renkames visi į repeticijas. Mus gūsdina: be vadovės ansambliui nebeį egzistuoti... Neviloma pasiekus viršūnę, atėję vieną dieną į repeticiją, randam Laimą Burksaitienę, kuri ansamblį prikelia naujam gyvenimui.

Nuo 1977 metų ansambliui vadovauja energingoji Zita Kelmickaitė. Geriausiai bus ją apibūdinęs tautosakininkas Norbertas Vėlius: "Kiekvieno kolektyvo sėkmė priklauso nuo vado-

lio" vadovė, muzikologė.

18. Kontutytė Eglė — IV kurso filologė.

19. Kuprevičius Giedrius — Lietuvos kultūros ministerijos kultūros ministro pirmasis pavaduotojas.

20. Landsbergis Vytautas — filologas, poetas.

21. Laurinavičius Arvydas — medicinas.

22. Povilionienė Veronika — liaudies dainininkė, filologė.

23. Radzevičiūtė Onutė — V kurso bibliotekininkė.

24. Steponavičius Saulius — fizikas.

25. Survila Algirdas — III kurso ekonomistas.

26. Tomkevičiūtė Aušra — IV kurso filologė.

27. Truncienė Romualda — filologė.

28. Čepulis Alvydas — filologas, leidyklos "Vytyrys" skyriaus vedėjas.

29. Šatkauskas Artūras — medicinas.

30. Šlaitas Alfonsas — Vilniaus m. kooperatyvų asociacijos pirmininkas.

31. Šulskutė Dalia — psichologė, viešosios nuomonės tyrimo centro mokslinė bendradarbė.

32. Jatužis Dalius — III kurso medicinas.

vo intelekto, pažinties su folkloru. Zita šiam darbui pasirengusi geriausiai — ji yra šauni tautosakos rinkėja".

Sunku aprašyti ansamblio atmosferą: mes buvome vienos šeimos vaikai: dažnai išdykę ir nedrausmingi, bet nebuvo nuoširdesnių ir labiau mylinčių liaudies dainų už mus. Nes kas nemylėjo, su mumis nepasiliko. Ansamblis nebuvo per daug lepinamas universiteto administracijos. Kiekvieną tautinį kostiumą reikėjo prašyti išprašyti, o apie tikrą, etnografinį, nei sapnuot nesapnavom. Todėl ir atidarinėjom močiūčių skrynius ir vežėm į Vilnių kas prijuostę, kas skarelę, kas sijoną... "Rinkome kaimuose drabužius, apavą (klumpes) iš močiūtės, dūdų. Juos branginome kaip relikvijas. Palikdami ansamblį, perduodavom savo įpėdiniams. Dažnai su ašaromis akyse. Tokia šilta buvo atmosfera. Po kaimus važinėdavom "po džuokus, aukštaičius", prisimena Kazys Jonušas per ansamblio 20-mečio iškilmes.

Tai ne dabar! Prieš kelerius metus apsilankius Lietuvoje, teko vėl pabūvoti "Ratilio" koncerte. Nepažinau, kai išėjo į sceną.

— Ar tikrai čia mūsų ansamblis? — klausiu ansamblio veteraną Lionginą Lanckelytę-Gudelienę. — Iš kur šitie ponai su tokiais gražiais drabužiais? — nerimstu gero pavydo graužiama. — Mes gi buvom tik-

ri ubagai nuvyti nuo šventoriaus. — Pasikeitė mūsų ansamblis, — linguoja galva mano draugė Liongina, — bet tik į gerą, tik į gerą.

Kad į gerą — matau ir aš. Jau vien tik pamačius kuo jis groja, švilpia, kankliuoja, pučia: smuikas, kanklės, birbynės, skudučiai, lumzdeliai, švilpukai, švilpynės, ragai!.. O dainininkai! Vieną po kitos keičia daina. Tai solo pagiedota, tai dueto, tai viso ansamblio. Ir žinoma, sutartinės. O kur dar žaidimai, šokiai,

pasakojimai! Profesionalai, ne kitaip! O iš tikrųjų tik studentai, suvažiavę iš Dzūkijos, Žemaičių, Aukštaitijos, Suvalkijos... Ansambliui "Ratilio" plojo Prancūzijos, Švedijos žiūrovai, Punsko lietuviai. Plojo beveik visa Lietuva. Atėkim į jų spektaklius, apie kuriuos skelbiama kairiame puslapyje ir mes jiems paploti. Patikėkit — bus už ką. O jei netikite manimi, pasiklauskite kitų Bostone gyvenančių "ratiliokų: Gitos Kupčinskienės, Aido Kupčinsko, Perkūno Krukonio.

Kurie atskamba kalvomis iš Evangelijų.

Padėkite ginklus, Ir tuoj čia vaikštinės Jisai Purienomis išsidabinusiom lankom.

Gesinkite gaisrus — Jau tūkstančiai pavasarių Iškelę Jam viešnagę.

("Didysis Kunigaikštis Gediminas" II, 47)

Abi sąvokos — seno ir naujo tikėjimo — suderina Vytautas Didysis:

Mes gi nesam Palikti vieni prie marių, Lyg tie akmenėliai Lūko vidury,— Juk mėnulis — mūsų tėvas, Saulė — motina, Sesuo — žvaigždė vakarė — Mes ir nukryžiuotam Dievui Atviri.

("Pasiuntiniams į Konstanca" 94)

Mokomės ir praeities vertybių — pavyzdžiui, tolerancijos vesiems, Gedimino žodžiais:

Pargamente Jiems dvelks laukų ramybė, Audros neįveiktų miškų jėga; Pargamente matys jie mano karalystę atvirą Krikščioniui, žydai, musulmonai Net ir netikėliui...

("Didysis Kunigaikštis Gediminas" IV, 48)

Jautrūs ir suprantami Aldonos žodžiai, aptariant savo vedybas, savo auką ištekėjus, kaip užstatas, į svetimą kraštą:

Tūkstančiai belaisvių klaupės Ir dėkojo man, Rankas iškelę. Jie keliavo laisvėn Iš vergijos — Aš vergijon keliavau Iš tėviškėlės.

("Aldona Gediminaitė, Lenkijos karalienė" II, 59)

Itin gražūs įvaizdžiai Jadvygos išsiskyme:

Aš suvokiau paslaptį kruvino paukščio, Kuris puolė ant gruoodo, Pragyst nesusipėjęs; Aš pakėliau sopulį kankinio medžio,

Kurio kaulus narino Ledinė ranka. ("Pal. Jadvyga, karalienė" II, 117)

Sekti mūsų tautos istoriją, kaip Andriekus yra sekęs, suprasti jos dvasios gyvenimą, kaip šis poetas yra suvokęs, atverti jos giliausią eigą, kaip šiuose eilėraščiuose padaryta — tai ir yra suvokti "paslaptį kruvino paukščio", bet paukščio, kuris

(nukelta i 8 vsl.)

Telšių vyskupas Antanas Vaičius šventina atgautą Taikos Karalienės bažnyčią 1988 lapkričio 25 d.

ri ubagai nuvyti nuo šventoriaus.

— Pasikeitė mūsų ansamblis, — linguoja galva mano draugė Liongina, — bet tik į gerą, tik į gerą.

Kad į gerą — matau ir aš. Jau vien tik pamačius kuo jis groja, švilpia, kankliuoja, pučia: smuikas, kanklės, birbynės, skudučiai, lumzdeliai, švilpukai, švilpynės, ragai!.. O dainininkai! Vieną po kitos keičia daina. Tai solo pagiedota, tai dueto, tai viso ansamblio. Ir žinoma, sutartinės. O kur dar žaidimai, šokiai,

pasakojimai! Profesionalai, ne kitaip! O iš tikrųjų tik studentai, suvažiavę iš Dzūkijos, Žemaičių, Aukštaitijos, Suvalkijos... Ansambliui "Ratilio" plojo Prancūzijos, Švedijos žiūrovai, Punsko lietuviai. Plojo beveik visa Lietuva. Atėkim į jų spektaklius, apie kuriuos skelbiama kairiame puslapyje ir mes jiems paploti. Patikėkit — bus už ką. O jei netikite manimi, pasiklauskite kitų Bostone gyvenančių "ratiliokų: Gitos Kupčinskienės, Aido Kupčinsko, Perkūno Krukonio.

Kurie atskamba kalvomis iš Evangelijų.

Padėkite ginklus, Ir tuoj čia vaikštinės Jisai Purienomis išsidabinusiom lankom.

Gesinkite gaisrus — Jau tūkstančiai pavasarių Iškelę Jam viešnagę.

("Didysis Kunigaikštis Gediminas" II, 47)

Abi sąvokos — seno ir naujo tikėjimo — suderina Vytautas Didysis:

Mes gi nesam Palikti vieni prie marių, Lyg tie akmenėliai Lūko vidury,— Juk mėnulis — mūsų tėvas, Saulė — motina, Sesuo — žvaigždė vakarė — Mes ir nukryžiuotam Dievui Atviri.

("Pasiuntiniams į Konstanca" 94)

Mokomės ir praeities vertybių — pavyzdžiui, tolerancijos vesiems, Gedimino žodžiais:

Pargamente Jiems dvelks laukų ramybė, Audros neįveiktų miškų jėga; Pargamente matys jie mano karalystę atvirą Krikščioniui, žydai, musulmonai Net ir netikėliui...

("Didysis Kunigaikštis Gediminas" IV, 48)

Jautrūs ir suprantami Aldonos žodžiai, aptariant savo vedybas, savo auką ištekėjus, kaip užstatas, į svetimą kraštą:

Tūkstančiai belaisvių klaupės Ir dėkojo man, Rankas iškelę. Jie keliavo laisvėn Iš vergijos — Aš vergijon keliavau Iš tėviškėlės.

("Aldona Gediminaitė, Lenkijos karalienė" II, 59)

Itin gražūs įvaizdžiai Jadvygos išsiskyme:

Aš suvokiau paslaptį kruvino paukščio, Kuris puolė ant gruoodo, Pragyst nesusipėjęs; Aš pakėliau sopulį kankinio medžio,

Kurio kaulus narino Ledinė ranka. ("Pal. Jadvyga, karalienė" II, 117)

Leonardo Andriekaus "Balsai iš anapus"

MARIJA STANKUS-SAULAITĖ

Leonardo Andriekaus poezijos rinkinys *Balsai iš anapus* 1988 Brooklyne Šv. Kazimiero lietuvių pranciškonų provincijos išleista; iliustracijos Vytauto Kašubos, nufotografuotos Algio Norvilos — viršelis — ir A. J. K.; 127 puslapiai, kaina nepažymėta) pačiu laiku išėjo. Pirmą, taip atžymėtą Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejus: ta proga Ateitininkų federacijos skelbtame konkurse ši knyga laimėjo pirmąją premiją.

Antra, Lietuvai turint galimybių šiek tiek atsigausti, ši knyga ten turėtų būti itin svarbi, nes ji atveria Lietuvos viduramžių istorijai svarbiųjų asmenų mintis bei jausmus. Andriekui pasiseka savąja vaizduote pasiekti mums palyginus mažai pažįstamų didvyrių ir didmoterių vidinį gyvenimą. Jis tuo būdu išryškina tikrą herojiškumą: ne tiek kardo jėgą ir pergale, charakterio kietumą ar valios ryžtingumą, kiek pajėgumą nepasiduoti ir neprarasti vilties didžiausiuose sunkumuose, nesuprantamoje kančiose, neišvengiamose dvejojėse ir kiekvieno mūsų patirtame silpnume.

Knyga keturių skyrių, chronologiškai sudėty: "Saulėtekis" (20 eilėraščių) — XIII amžius, su Mindaugu bei Morta, Treniota, Vaišvilku ir kitais; "Pavasariai be džiaugsmo" (6 eilėraščiai) — XIII a. iki XIV a. pradžios, su Traideniu, Vyteniu, Gediminu ir kitais; "Laukimas" (17 eilėraščių) — XIV a., su Kęstučiu ir Algirdu; "Į naują dieną" (12 eilėraščių) — taip pat XIV a. su Vytautu, Jogaila, Jadvyga ir kitais. Gale knygos pridėtos "Istorinės pastabos" duoda istorinį eilėraščių personažų pagrindą. Taip susidaro pilnas garbingos ir didingos praeities vaizdas.

Pažindami praeitį, atpažįstame ir save — vėl, ne tiek pergalės ir triumfo momentuose, kiek kantriame tautos kelyje per kančią į šviesą, į Dievą. "Į naują dieną". Klausydami balsų iš

Tėv. Leonardas Andriekus, OFM

praeities, turime suprasti, kad jų, daug kentėjusių, pagrindinis žodis mums yra ne tamsus, o giedras ir viltingas:

BALSAL tie iš anapus, Balsai taip artimi. Tegul jie aidi amžiais Džiaugsmu ir viltimi!

Klausydami esiu, Save pažįstame Kelionėje į Kryžių kalną Sykiu su Kristumi.

Sykiu su Mindaugu, Jogaila, Vytautu, Su kankinių miniom, Stebuklo nuojauta.

Tiek šimtmečių keliauta — Net baimė ima! — Balsai, jau skelbkite Prisikėlimą.

Ta jėga, besiveržianti į pilną asmenišką ir valstybinį gyvenimą, ta stiprybė nepalūžti kelionėje, tapusios, tikėkimės dalim mūsų tapatybės ir pavaldos, šaukiasi, siekia ir žada pilną asmens ir tautos "Prisikėlimą".

Kiekvienas rinkinio eilėraštis pasisekęs: kiekvieno kalbėtojo mintys bei žodžiai jam tinka ir todėl skaitytoją jaudina. Nuostabu, kaip jautriai išreikšti moterų — Mortos, Aldonos, Jadvygos — pergyvenimai. Kai kalba Lietuvos valdytojai, jaučiame, kad kalba ir visa Lietuva, kurią jie taip mylėjo.

Karalius Mindaugas sako: *Brangiausių dovaną — Save ir savo tautą — Aš jau atidaviau Aukščiausiajam*

Ir jos neatsimisiu niekadoms. ("Kalavijuočių magistrui" 19)

Karalienės Mortos žodžiais, Mindaugas yra "gyva pilis (Virš Lietuvos išaugus), kur išitenka meilė, kerštas ir mirtis" ("Savo karaliui" 26). Karalius, valdovas neatskiriamas nuo krašto, nuo žmonių.

Viena mūsų tautos paslaptį ar stebuklą ir yra Mindaugo išreikšta ištikimybė Aukščiausiajam, ar tai krivio aptartam (Nadrūvos krivis, psl. 32-33; "Krivis", psl. 114 [klaidingai turiny nurodyta], ar krikščionių Viešpačiui, tikrai suprantam, nors kryžiuočiai ir kalavijuočiai jo sąvoką iškreipė:

Kodėl atėjote pas mus Geros Naujienos skelbti Su kalavijais rankose, Su ugnimis, badais, mirtim? Kodėl mums neatvėrėte dangaus.

O pragarą? ("Kalavijuočiams" 14)

Kaip švelniai ir gailiai Gediminas Kristų vaizduoja: *Pas mus dar niekuomet Nebuvo apsilankęs Jėzus, Nors kelios galvos ir suvilgytos krikštu, — Kaip jūs išdrįsot gąsdint savo Viešpatį*

Pusiaukelėj į Lietuvą Žudynėm ir gaisrais?

Mes atviri lakštingalai, Ankstyvo ryto spinduliui, Vidunakčių žvaigždynam, Mes atviri taikingiems Dievo žingsniams,

ATVYKSTANTIEJI Į JAV "RATILIO" NARIAI

1. Pavilonis Rolandas — grupės vadovas, universiteto prorektorius, filosofijos mokslų daktaras, profesorius.
2. Maciulevičienė Natalija — biuro "Nata" direktorė.
3. Astrauskienė Asta — IV kurso medikė.
4. Bartininkaitė Ramunė — V kurso bibliotekininkė.
5. Braukyla Audronis — filologas, Lietuvos radijo korespondentas.
6. Valenčiūtė Rolanda — III kurso biologė.
7. Vedrickaitė Irena — IV kurso filologė.
8. Gudeliėnė Liongina — Lietuvos Teatro sąjungos filologė.
9. Guseva Larisa — biuro "Nata" atstovė, žurnalistė.
10. Zakarevičius Žilvinas — medicinas.
11. Žinytė Diana — IV kurso medikė.
12. Žitkauskas Regimantas — medicinas.
13. Žemaitis Virginijus — III kurso fizikas.
14. Jonaitis Dainius — geologas, aspirantas.
15. Jonušaitė Diana — II kurso ekonomistė.
16. Kaplerytė Ramunė — filologė.
17. Kelmickaitė Zita — "Rati-

Lietuviai esame visi —
Lietuvių Fonde ar esi?

3001 W. 59th Street
Chicago, IL 60629
(312) 471-3900

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpos: atm. jn. = atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio = aukotojas, jm. = įmokėjo, atst. = atstovauja, asm. = asmuo, suma po pavardės = įnašų iš viso.

1988 m. lapkričio mėn.

5 x \$10 Baltch-Gravrogkas dr. A. ir J., \$10; Banaitis B. ir B., \$15; Baukys V., \$30; Empakeris D., \$10; Sandanavičius P. \$10.
3 x \$20 Koncė Petras atm. jn., \$20; Nakutavičius V. ir O., \$40; Waitelienė J. atm. jn., \$20.

4 x \$25 Izokaitis Vincas atm. jn.: Gėpneris Jurgis, \$25; Karvelis dr. Elėnora, \$25; Lietuvių Padėkos Paminklo Fondas: JAV LB Palm Beach apyl., \$5,715; Zylė Feliksas atm. jn.: Zylė Romas, \$25.

2 x \$30 Muliolis Algirdas ir Amanda, \$100; Venclova Tomas, \$315.

4 x \$50 Balių dr. S. ir dr. D. 50 m. vedybų proga jm. Kušlikis Ignas ir Marijona. \$650; Juodikienė Ona atm.: jm. Januška Mr. & Mrs. Antanas, \$475; Markelis Adolfas atm.: Baras Stasys ir Elena, \$660; Uknevičienė A., \$75.

39 x \$100 Balčiūnas dr. Algimantas: gimtadienio proga. jm. Ona, Bronius ir Rytis Balčiūnai, \$825; Banevičius Mykolas ir Danguolė; \$100; Bielskus Gediminas ir Roma, \$100; Butkus Kazimieras atm. jn.: Ulinškaitė Marija, \$100; Daugirdas Jonas ir Ona, \$100; Domanskis Romas ir Pranutė, \$325; Gražis Zita, \$100; Gureckas Algimantas ir Virginija, \$200; Ivašauskienė Juzė, \$200; JAV LB East St. Louis Apylinkė, \$2,200; Kindurys Alfonsas (miręs) ir Ona, \$4,025; Kisielius Gilius Baras: Baras Stasys ir Elena, \$100; Kisielius Tadas Andrius: Baras Stasys ir Elena, \$100; X, \$100; Klova Vincas, \$3,000; Krauchunas Victor atm. jn.: Krauchunas Marija, \$200; Kriščiūnas Antanas ir Veronika, \$200; Kučėnas Jonas ir Dalia, \$500; Lopatauskas Vladas ir Vincė, \$200; Mačiūnis Antanas J. ir Irena, \$300; Mackus poetas Algimantas atm. jn.: Mackienė Marceė, \$1,000; Markalonis William J., \$1,100; Mickus Albinas ir Vanda, \$200; Mitinienė Ona atm. jn.: Mitinas Kostas, \$200; Naujokas Justinas atm. jn.: Uksienė Marceė, \$500; Prižgintas Vacius ir šeima, \$2,800; Pupius Petras ir Zuzana, \$1,100; Ringus dr. Edmundas, \$1,300; Šalčiūnas Vincas ir Ona, \$300; Širvinskaitė Bronė, \$200; Napjus-Skučas Milda, \$150; Šlajus Juozas ir Bronė, \$400; Staniulis Aras ir Irena: jm. Staniulienė Adelė, \$100; Uksas Jurgis ir Marceė, \$2,100; Ulinškienė Marija atm. jn.: Ulinškaitė Marija, \$100; Vaitkus Andrius ir Marija, \$2,600; Vānagūnienė Stasė atm. jn.: Vanagūnas Stasys, Jr., \$500; Vaznelis Jonas ir Natalija, \$701; Zotovas Andrea, \$100.

1 x \$150 Urbonavičienė Marija atm. jn.: Galloway Family \$40, Petrulis Algis \$25 ir 6 kt. asm., \$150.

9 x \$200 Aidukas Antanas ir Juzė, \$200; Ambrozaitis dr. Kazys ir Marija, \$6,080; Dragunevičius Rimvydas atm. jn.: Dragunevičius Algimantas \$200; Gečiauskas Mykolas ir Stasė, \$200; Kazlauskas Vitas ir Regina, \$200; Matkevičius Klemensas, \$1,600; Menkeliūnas Petras, \$800; Prāgulbickas kūr. Juozas, \$200; Urba Vytautas dr. ir Aldona, \$1,660.

5 x \$250 Aidis Aloyzas ir Ramutė, \$1,000; Bankauskas Česlovas, \$250; Šležas Adolfas M.D. ir Algė, \$1,800; Stanaitis Joseph P., \$250; Stanaitis Valeria G., \$250.

1 x \$300 Grybauskas Vytenis M.D., \$1,200.

5 x \$500 Butvydas Vincas ir Viltis, \$1,000; Grikenis Bronius atm. jn.: Grlikenienė Stefa, \$500; Kručas Kazys ir Ona atm. jn.: Kručas Bronius ir Anelė, \$500; Mickevičius Gediminas ir Zota, \$1,500; Millauskas Antanas ir Marija atm. jn.: Kručas Bronius ir Anelė, \$500.

1 x \$600 Brazis Algirdas ir Aldona, \$1,000.

4 x \$1,000 X, \$1,000; Lietuvos savanorio Fulgento (miręs) Janonio ir žmonos Marijos stipendijų fondas: Janonis Marija, \$26,000; Juška Petras, \$3,000; Keblinskienė Kunegunda atm.: jm. Naujokaitis Gediminas, \$1,720.

Iš viso \$14,970.00

1988 m. gruodžio mėn.

1 x \$5 Vaitkevičius Stasys, \$155.

4 x \$10 Banėnas Antanas (miręs) ir Amelija, \$1,615; Bartuškienė Aldona, \$10; Sikšninė Ona \$10; Tarulis Pulkerija, \$370.

3 x \$20 Ivaškienė Joana atm.: Ivaška Povilas, \$320; Landsbergis A. ir T. \$20; Matukas dr. Antanas, \$1,027. 97.

11 x \$25 Babickas Kazys ir Marta atm. jn.: Ošlapai, \$225; Bijūnas Roman, \$25; Burstein Norman ir Sofija, \$125; Daukantas Bladas ir Zuzana, \$450; Draugelis Arūnas ir Irena, \$125; Dulkis Anelė, \$250; Keblys Kęstutis ir Vitalija, \$425; Kasparavičiūtė Petronelė, \$425; Meilus P. R., \$25; Šulcas Leonardas atm. jn.: Zapparackas A. ir Y., \$25; Wolosenko Danutė, \$50.

1 x \$40. Navickas Peter, \$250.

9 x \$50 Bagdonas Kazimieras atm.: Bagdonas Petronelė, \$190; Dailidka Zigmās ir Valentina, \$275; Griškus Kazys (miręs) ir Aldona, \$400; Idzėlis Henrikas ir Salomėja, \$200; Jonikas dr. Petras ir Ona, \$475; Naudžiūtė Ingrida, \$100; Naujokaitis Mykolas ir Elena, \$255; X, \$550; Shoenberg Apolonia, \$50.

2 x \$70 Lelienė Staškevičiūtė Laimutė atm. jn.: Liaubienė Staškevičiūtė Danutė, \$180; Liauba Albinas VMD atm. jn.: Liauba Rimas MD, \$405.

1 x \$75 Paškus Antanas atm. jn.: Pajaujis Z. ir P. \$25 ir 3 kt. asm., \$75.

55 x \$100 Anonis Vytautas ir Danutė, \$2,300; Aukštuolis Mečys ir Genutė, \$100; Banys-Banevičius Kazimieras atm. jn.: Banevičius V. ir A., \$100; Bernotavičienė Irena Regina atm. jn.: Bernotavičius Petras, \$527; Brasauskas Balys ir Janė, \$200; Budelskis Zigmās atm. 2-ųjų mirties metinių proga: Budelskienė Eugenija, \$400; Bumelienė-Ivinskytė Janina atm. jn.: Bumelis Ignas, \$500; Cibavičius Vladas atm. jn.: Cibavičienė-Cibienė Marija, \$300; X, \$900; Čyvaitė Birutė Regina: jm. Kamantas Vytautas, \$100; Čyvas Vladas ir Birutė, \$400.

CHICAGOJE PRISIMINTA AUSTRALIJA

Chicago Jaunimo Centro kavinėje, vasario 10 įvykusioje vakaronėje buvo iš arčiau pažvelgta į Australijoje praėjusių metų paskutinę savaitę prarastas III Pasaulio lietuvių sporto žaidynes.

Čia pagrindinę šių žaidynių apžvalgą, liečiančią Š. Amerikos lietuvių sportininkų dalyvavimą bei jų pasiekimus jose, padarė ŠALFASS valdybos pirm. Valdas Adamkus. Jis pradžioje prisiminė kelias datas, kurios yra svarbios lietuvių sporto gyvenime. Viena — prieš 30 m. (1959 m.) iš P. Amerikos grįžo Š. Amerikos lietuvių krepšinio rinktinė. Antra — prieš 50 m. (1938 m.) įvyko I-ji Lietuvių Tautinė Olimpiada.

Pranešėjas pradžioje akcentavo, jog III Pasaulio lietuvių žaidynės Australijoje buvo svarbios tuo, kad jose pirmą kartą po 43 metų dalyvavo Lietuvos sportininkai, pažymėdamas, kad tai "reikšmingas įvykis mūsų sporto gyvenime".

Kalbėtojas nusiskundė, kad lietuvių sportas Š. Amerikoje nėra numylėta sritis ir jam nėra rodoma reikiamo dėmesio, nors pasiekti laimėjimai šokančio dainuojančio ar sportuojančio jaunimo vienotojai svarbūs, o propagandiniu atžvilgiu sportininkų pergalės yra net pirmaujančios.

V. Adamkus nušvietė žaidynėse dalyvavusių Š. Amerikos lietuvių sportininkų pergalės, kurių jie pasiekė daugiau negu kitų kraštų atstovai. Salėje buvusieji laimėtojai buvo pristatyti publikai. Taip pat dekojo Š. Amerikos delegacijos vadovui Vyt. Grybauskui ir talkininkui R. Dirvoniu.

Kadangi žodžiais nebūna galima daug ką nupasakoti, R. Dirvonis parodė iš Australijos gautą video juostą apie tas žaidynes. Pati juosta buvo gana ilga, tai

Pasaulio lietuvių trečiose sporto žaidynėse Adelaidėje dėl aukso ir sidabro medalių finalinėse krepšinio rungtynėse susitiko New Yorko Liet. Atletų Klubo komanda su Lietuvos jaunimo rinktine. Aukso medalį laimėjo Lietuvos jaunimo rinktinė, sidabro LAK komanda Nuotr. Edvardo Kezio

Leonardo Andriekaus "Balsai iš anapus"

(atkelta iš 7 psl.)

dar pakils. To jis atsieks ne savo, bet dieviška jėga, išreiškta, pavyzdžiui, šv. Pranciškaus Asyzičio dvasia:

*Jei ateitų mūsų tėvas,
Tuoj sujusų paukščiai,
Kaip kadaise ten, prie Umbrijos kalnų,*

*Jo delnuose čiulbėję,—
Čia genelių ir lakštingalų gimtinė.*

Vieversio dainos versmė!

buvo parodytos tik jos dalys, pėrškant rodytojui neįdomias vietas.

Išvykos reikalams lėšų sutelkimui buvo vykdyta loterija, kurios laimingieji bilietai buvo ištraukti vakaronės metu. Atvykusieji po oficialios dalies turėjo laiko pasikalbėti su Australijoje dalyvavusiais sportininkais bei jų vadovais prie kavos puoduko ar vyno taurelės.

E. Š.

("Brolis Adolfas, šv. Pranciškaus Asyzičio sūnus" 27)

Tėvas dangaus ir žemės šiuose eilėraščiuose ir suteikia jėgą skristi.

Knygos aplanke pažymima, jog "Pavaizduoti senovės Lietuvos valdovus ne tiek kariškoje, kiek humaniškoje šviesoje mintis kilo maždaug prieš 25 metus. Tada nei tėvynėje, nei išeivijoje nebuvo entuziazmo rašyti eilėraščius istorinėmis temomis. Dabar gi padėtis yra visiškai pasikeitusi". Nors šie eilėraščiai prieš "daugelį metų" parašyti (aplangas), jie yra nauji ir gyvi. Kiekvienas pasisekęs — skambus, tikslus, vaizdus, gilus — ir jautrus, kaip tik Leonardo Andriekui pasiseka užjausti.

Istorijos vadovėlių aprašymais, paveikslais, medaliais ir statulomis atvaizduojamiems mūsų didvyriams ir didmoterims šie eilėraščiai teikia širdį ir dvasią. Todėl jie brangūs šian-

dien ir ateityje. Kęstutis lyg į mus kreipiasi praeičiai duoti gyvybės:

*Sūnau,
Be tavo meilės gal aš būčiau miręs vergu,
Pilies tamsybėje užkalta, —
Tu išvedei mane į laisvę
Naktiniais rytvejo keliais —
Tu išvedei mane,
Tu išvedei mane...*

("Alfui" 60)

Mūsų mintys, ryžtas ir veiksmas, mūsų pajėgumas siekti ir kentėti tęsia tautos tikslą. Balsai iš anapus mus pasiekia. Ir gal vistiek Kęstučio — ir kitų — vaikai, nors jis to nesitikėjo. "Kada nors šventą akmenį radę bučiuos" ("Iš anapus" 78) — akmenį, kuris žymi mūsų tautos giliausią turtą.

Daug lietuviškų knygų, plokštelių ir įvairių suvenyrų turi Dabartinio administracija. Skambinti — 718 827-1351.

Daujotas Feliksas ir Jusefa

atm. jn.: Slavinskas Eugenijus ir I., \$100; Durickas Stasys atm.: Durickienė Sofija, \$280; Galinis dr. Pranas atm. jn.: Holian John, \$475; Gimžauskas Kazys ir Eugenija, \$1,500; Grigas Algis P., \$100; Grudzys Antanas ir Vanda, \$1,200; Ignatonis Jeronimas atm. jn.: Ignatonis dr. Lilija, \$2,865; Janušonis Vytautas ir Palmira, \$1,250; Jaunis Mečys ir dr. Rūta, \$1,300; Jurgutis, Danguolė ir Jurgis, \$200; Juzėnas dr. inž. Stasys, \$500; Karoblis Vytautas MD ir Antanina, \$7,600; Kasa Lithuanian Federal Credit Union (St. Petersburg Beach), \$350; Kasis Jonas A. ir Ina, \$1,100; Kasparas Pranas, \$800; Klemka Vytautas, \$100; Kulbokas Vladas ir Veronika, \$600; Markus Kazys ir Bronė, \$1,000; Medžikauskas Juozafatas ir Adolfinatė atm. jn.: Paliulienė Irena, \$100; Pakalnis Vytautas Alfonsas MD, \$500; Paplauskienė Veronika, \$100; Petrulis Algis, \$100; Prižgintas Vacius ir šeima, \$2,900; Raišienė Jadvyga atm. jn.: Raišys Vidamantas ir Maria, \$100; Raslavičius Polius A., MD, \$1,100; X, \$1,600; Sadonis Robert ir Emilia, \$100; Šaulys Algimantas Vincentas atm. jn.: Šaulienė Marija, \$100; Simonaitis Alfas ir Aldona, \$200; Šiurkus Antanas ir Vladė, \$200; Skirpstūnas Jonas ir Vanda atm. jn.: Slavinskas Irena ir E., \$100; Šliažas Algis atm. jn.: Biskis Jadvyga, \$660; Sodeika Paul R., \$1,100; St. Petersburgo Pensininkų Klubas, atst. išd. A. Gesius, \$100; Urbutis Kęstutis Antanas atm. jn.: Kilius Povilas ir Rūta \$50, Maksymowicz A. T. \$50, \$752, Užgiriene Ina, \$600; Vaičiūnienė Kazė, \$430; Vaikutis John P. ir Denise J., \$100; Vaišnys Juozas R. ir Elona M., \$750; Vaitkus Andrius ir Marija, \$2,700; Valeška Mary Ann: jm. Valeška Edward, \$100; Varanka Tadas ir Elena, \$500; Žiedonis Valdas ir Valdonė, \$100; Yurkstas Antanas ir Marija, \$100.

1 x \$135 Lietuvių Padėkos Paminklo Fondas: jm. Aušrotas Bronius, \$5,850.

2 x \$150 Azukas Albert J. \$650; Januškevičius Juozas ir Anelė, \$2,400.

17 x \$200 Antras Kaimas, \$400; Aukštuolis Mantas Rapolas atm. jn.: Aukštuolis Hilde R., \$3,367.38; Bortkevičius Vaitiekus atm. jn.: Burtkevičius Jonas, \$900; Galbuogis Stasys ir Monika atm. jn.: Raišys Vidmantas ir Maria, \$200; Gylys Paulius ir Birutė, \$1,100; Gedgaudas Antanas ir Jadvyga atm. jn.: Gedgaudas Walter, \$600; Kučinskas Kazimieras, \$600; LB Clevelando Apylinkė, \$2,200; Liaukienė Emilija atm. jn.: Liaukus Justinas ir Elena, \$200; Liaukus Bladas atm. jn.: Liaukus Justinas ir Elena, \$200; Liaukutė Zuzana atm. jn.: Liaukus Justinas ir Elena, \$200; Mastis Viktoras ir Roma, \$1,000; Staškus Angelė E. \$200; Staškus Vytautas A., \$200; Varnelis Apolinaras ir Jadvyga (mirusi), \$4,100.

6 x \$300 Balčiūnas Valerijonas atm. jn.: Balčiūnienė Elena, \$1,895; Kisielius dr. Tomas ir Rita, \$1,800; Pranis Petras ir Birutė, \$2,000; Skardis Povilas ir Ona, \$1,000; Stapulionis pulk. Antanas atm. jn.: Stapulionienė Genė, \$2,010; Zoštautas Vaclovas, \$1,100.

2 x \$400 X, \$400; Būndelis Martynas atm. jn.: Būndelienė Ona, \$1,000.

2 x \$500 Balynas Placidus ir Vanda, \$1,000; Povilaitis Petras ir Anelė, \$4,000.

1 x \$720 Dabšys Aleksandras atm. jn.: Avižienis dr. Algis ir Jūratė \$100, Suktus dr. Pranas ir Ada \$100; Viskanta V. Z. ir B. \$100, Anelaukas Vincent \$50, Dzenkaitis J. ir B. \$50, Korius Zdislovas ir Stasė \$50, Grikinas Telesforas \$40, Gedgaudas M. ir V. \$25, Gily V. \$25, Pašiūra V. ir A. \$25, Remeikis Nijolė \$25, Seliukas B. ir A. \$25, Vilkas Eug. ir I. \$25 ir 4 kt. asm., \$820.

1 x \$940 Pliuškonienė Kazimiera atm. jn.: Augaitytė J. \$100, Masalaitis P. ir A. \$100. Narkeliūnaitė S. \$100, Rugienius J. ir V. \$100, Rugienius L. ir A. \$100, Tamošauskas Č. \$100, Danta A. ir J. \$50, Jakas R. ir D. \$50, Kibirktis N. ir J. \$50, Vilgaly I. ir J. \$50, Andriukas F. \$25, Dragūnas D. ir G. \$25, Gečys T. ir A. \$25, Vasys A. A. \$25, ir 4 kt. asm., \$940.

7 x \$1,000 Brizgys Vytautas, \$1,000; Citulis Jonas \$1,000; Ežerskių ir Šakėnų šeimos atm. jn.: Ežerskis Petras ir Bronė, \$1,000; Millašius Petras, \$1,000; Sagys Liudas ir Aleksandra: jm. Millašius Petras, \$1,100; Sapetka Kazimieras, \$7,500; Senuta kapt. Gediminas atm. jn.: Senutienė Liuda, \$1,000.

1 x \$1,025 Sragauskas Kazimieras testamentinis palikimas \$1,000, atm. jn.: Janušis A. ir Z. \$25, \$1,325.

1 x \$4,000 Valienė Marija atm.: Valys Vaclovas, \$10,000.

1 x \$5,000 Izbickas Vytautas, testamentinis palikimas: Izbickų Vytauto ir Felicijos T. Stipendijų Fondas, \$6,855.

1 x \$6,500 XY stipendijų fondas, \$146,500.

Iš viso \$39,205.00.

Lietuvių Fondo pagrindinis kapitalas 1988.XII.31 pasiekė 4,226,704 dol. Gautomis palūkanomis parėmė meną, lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą 2,307,586 dol.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo dalį. Iš viso palikimais gauta 1,124,255 dol.

Sudarykite testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

„LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION, CHICAGO, ILL.“

Visi remkime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamas lietuviškas išlavėjimas.

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS NEW YORKE

Lietuvoje kilęs entuziazmas pasiekė ir New Yorką, — šiame Lietuvos nepriklausomybės šventę paminėta pakiliau, iškilmingiau, daugiau žmonių dalyvavo pamaldose ir minėjimo akademiniuose dalyje.

Pamaldos Apreiškimo bažnyčioje

Iškilmingos pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioje buvo 11 val. Mišias koncelebravo vysk. Paulius Baltakis, OFM, klebonas kun. Jonas Pakalniškis, tėv. Leonardas Andriekus, OFM, kun. Kazimieras Pugevičius, Lietuvos Religinės Šalpos direktorius.

Mišių metu pamokslą pasakė Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, plačiau prisimindamas įvykius Lietuvoje. Mišių pabaigoje prieš palaiminimą žodį tarė Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, taip pat vertindamas dabartinius įvykius Lietuvoje. Šį žodį spausdina atskirai.

Mišių metu giedojo parapijos choras, vadovaujamas muziko Viktoro Ralio. Žmonių buvo pilnutėlė bažnyčia.

Minėjimas Kultūros Židinyje

Dauguma žmonių pervaziavo į Kultūros Židinį. Čia apatinėje salėje buvo galima pavalgyti lietuviškus pietus, kuriuos paruošė Vacys Steponis. Apatinė salė buvo pilnutėlė. Gyvas judėjimas vyko ir visame Židinyje.

Minėjimo akademine dalis pradėta 3 v. popiet. Minėjimą rengė N.Y. Amerikos Lietuvių Taryba. Pirmininkai keičiasi kasmet rotacine tvarka. Šiame pirminkauja Petras Ažuolas. Jis ir sudarė minėjimo planą, sukviė reikiamus programos žmones, atliko visus organizacinius darbus.

Jis trumpu žodžiu atidarė minėjimą. Visa publika, palydint pianu Viktorui Raliui, sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus, įneštos vėliavos, kurias palydėjo šaulių garbės sargyba. Invokaci-

ją sukalbėjo vysk. Paulius Baltakis, OFM. Po to neseniai iš Lietuvos atvykusi Aldona Kezytė perskaitė Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą.

Tolimesnei programai vadovauti pakviestas Juozas Kazlas, LB Manhattano apylinkės pirmininkas, kuris gražiai valdo lietuvių ir anglų kalbas. Jis savo pareigas atliko tiksliai ir tvarkingai.

Sveikinimo kalbą pasakė Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, prisimindamas įvykius Lietuvoje, apžvelgdamas dabartinę politiką padėtį ir reikšda-

mas viltį, kad greitai ir Lietuvai patekės saulėtas nepriklausomybės rytas.

Buvo į šventę užkvietas New Yorko valstijos senato narys Serf Maltese, bet jis dėl artimųjų šeimos ligų negalėjo dalyvauti. Jam atstovavo Peter Wytenus, perskaitęs New Yorko senato rezoliuciją. Nedalyvavo ir Frederick Schmidt, jam atstovavo Jonas Adomėnas ir perskaitė N.Y. seimo rezoliuciją ir gubernatoriaus Cuomo proklamaciją.

Į šiuos minėjimus nuolat atsilanko Walter Ward, N.Y. miesto tarybos narys. Jis perskaitė miesto tarybos rezoliuciją ir miesto burmistro Ed. Koch proklamaci-

(nukelta į 12 psl.)

16-OJI DAILĖS PARODA

16-toji dailės paroda, rengta vasario 11 ir 12 Kultūros Židinyje ir skirta Lietuvos nepriklausomybės šventei pagerbti, paliko įvairius prisiminimus. Kas mažiau domisi dailė, tiem paroda galėjo atrodyti neįvairi, kiek pilkoka, nes dominavo grafikos kūriniai. Kitaip atrodė tiem, kurie seka lietuviškosios dailės raidą ir patys puoselėja tą meną.

Paroda liks istorinė, nes joje pirmą kartą dalyvavo net 27 dailininkai iš Lietuvos. Jų kūriniai buvo surinkti iš įvairių privačių kolekcijų. Asmeniškai patys dailininkai dėl įvairių aplinkybių nebuvo kviesiti. Gal tik ateityje susidarys sąlygos, iš anksto planuojant, pasikviesti vieną ar kitą

dailininką, kad jis atkeliautų ir atsivežtų daugiau savo kūrinių. Bet tai yra surišta su nemažom išlaidom.

Parodos atidarymas

Paroda buvo įrengta tik didžiojoje salėje, mažąja sale nesinaudota. Kaip praeties parodos parodė, mažoji salė lieka lyg antrame plane, ji mažiau lankoma, kūriniai pasidaro lyg kažkur užkišti.

Šiame nebuvo nei premijų, nei atžymėjimų. Premijom reikia lešų, o jų kultūriniam reikalui stinga. Tad atidarymo ceremonija buvo glaušta.

Tarumpu žodžiu atidarymą pradėjo LB NY apygardos pirmininkas Vytautas Alksnis, nes apygarda šią parodą ir rengė. Apie šiuos parodų esmę ir prasmę kalbėjo Paulius Jurkus. Pradžioje buvo prisimintas New York'e gyvenęs dail. Antanas Kairys, miręs prieš tris mėnesius. Jis dalyvavo šiose parodose. Taip pat buvo prisimintas ir Lietuvoje miręs prof. Paulius Galaunė, lietuviškojo meno tyrinėtojas, muziejininkas, daugelio knygų autorius. Jų prisiminimas pagerbtas atsistojimu ir susikaupto tylos minute.

Prisiminta, kaip nepriklausomos Lietuvos laikais prieš Vasario 16-tąją buvo rengiami koncertai, premjeros, literatūros vakarai su premijų įteikimu. Tai buvo kultūrinė manifestacija, skirta nepriklausomybės šventei pagerbti. Pasekiant anas tradicijas, imta ir šias parodas organizuoti.

Trumpą atidarymo žodį tarė Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis ir paskelbė, kad paroda atidaryta. Sugiedotas Lietuvos himnas.

Po šios ceremonijos buvo kavutė, vyno valandėlė. Žmonių

atsilankė labai daug, kaip niekada. Tą vakarą per parodą perėjo per 200. Visi buvo išsilgę pokalbių, vakaronės. Visi šnekučiavo si ir nenorėjo skirstytis. Parodos uždarymas buvo pratęstas visą valandą.

Kitą dieną sekmadienį, irgi paroda buvo gausiai lankoma, atsilankė per šimtine. Žmones pritraukė kaip tik dailininkų darbai iš Lietuvos. Visi norėjo pamatyti, kaip jie atrodo, kaip dirba ten gyvenę lietuviai dailininkai. Tai buvo labiausiai lankoma paroda.

Tik po — 3 kūrinius

Pradėjus parodą planuoti, buvo atkreiptas dėmesys, kad bus galima surinkti tik po — tris darbus įvairių dailininkų, kurie dabar gyvena Lietuvoje. Nenorėta parodos perkrauti. Taip ir buvo apsispręsta, kad ir tų dailininkų.

(nukelta į 11 psl.)

VALAUSKŲ ŠEIMA LIETUVOS VYČIŲ MECENATAI

Atsigavęs iš trumpos, bet sunkios ligos Jonas Valauskas iš St. Petersburg, Fla., neužmiršo savo pažado Lietuvos vyčių organizacijai. Atsiuntė paskutinį čekį, skirtą padengti išleidimui Lietuvos vyčių istorijos, kurią parašė istorikas kun. Vincentas Valkavičius.

Šios istorijos spausdinimas buvo brangus ir didelis projektas, bet labai reikalingas. Istorija išleista 1988 metais, kada organizacija šventė 75 metų sukaktį. Jau seniai vyčių centro valdyba galvojo išleisti istoriją — bet tai liko įmanoma, kada 1982 m. Jonas Valauskas pažadėjo padengti didesnę išlaidų dalį.

Jonas ir Ida Valauskai priklausė prie Lietuvos vyčių 147 kuopos St. Petersburg, Fla. Jie šiam projektui paskyrė 11,000 dol. Jie taip pat dosniai parėmė Vyčių archyvo kambario įrengimą Alkos muzėjuje, Putnam, Conn. Jie visuomet dosniai remia įvairių lietuviška veiklą.

Lietuvos vyčių centro valdyba, istorijos spausdinimo komitetas ir visa organizacija nuoširdžiai dėkoja Jonui ir Idai Valauskams už jų pastovų dosnumą.

Loreta Stukienė

KONKURSAS VAIKAMS

JAV LB Švietimo taryba skelbia piešinių konkursą pradinės mokyklos mokiniams.

1. Tema: Gedimino sapno legenda.

2. Piešinių skaičius: 3 - 6 paveiksliai.

3. Technika laisva: kreidukais, rašalu, vandeniniais dažais.

4. Dydis: minimumas 9 x 11 colių. Atskiri paveiksliai išdėsto-

Prof. dr. Aleksandras Stromas kalba Kultūros Židinio scenoje vasario 19, kai ten buvo minima Lietuvos nepriklausomybės šventė. Nuotr. Liudo Tamošaičio

NEW HAVEN, CONN.

Moteryų klube dainavo svečias iš Lietuvos

Dabartiniu laiku New Haveno, CT, apylinkėje lankosi iš Lietuvos atvykęs ypatingas svečias — Albinas Batavičius, Lietuvos etnografinio ansamblio koncertmeisteris. Jį pakvietė Plečkaičiai.

A. Batavičius kartu su gydytoja žmona Audrone gyvena Vilniuje. Nors baigęs ekonomikos mokslus, jis yra talentingas muzikas ir yra Lietuvos liaudies muzikos trupės kūrėjas. Jis groja keiliais instrumentais, pvz. birbynėmis ir armonikomomis, taip pat dainuoja *a capella* stipriu baritono balsu.

New Haveno apylinkės Moterų Klubu narės, sužinojusios, kad toks šaunus ir įdomus svečias lankosi jų tarpe, pasikvietė Albiną sausio 22 dieną į Šv. Kazimiero parapijos salę, kurioje jis atliko labai įdomią, turin-

gą programą. A. Batavičius kalbėjo apie ansamblio dabartinę veiklą, paaiškino trupės programų turinius ir padainavo įvairias dainas ne vien visiems išėjimoje žinomas, bet ir dabartinėje Lietuvoje sukurtas. Ne vienas programos dalyvis nušluostė ašarą, sujudintas dar niekad negirdėtų dainų iš tragiškų partizanų laikų. Dainininkas nebijojo ir buvusiai valdžiai pavaziuoti.

Popietė praėjo labai jaukioje, dažnai linksmoje nuotaikoje. Batavičius po programos dar vis linksmino svečius vaišiu metu su naujom, humoristinių temų dainom. Svečiai labai nenoriai skirstėsi.

Klubo narės širdingai dėkoja atsilankiusiai publikai, o ypatin- gai mielam svečiui iš tolimosios Lietuvos sutikusiam šią programėlę atlikti.

PASAKŲ GARSJUOSTĖS VAIKAMS

JAV LB Švietimo taryba deda visas pastangas sustiprinti priu- gančioje kartoje kalbinį pajėgumą ir tautinį sąmoningumą. Švietimo taryba stengiasi kaupti didesnę dėmesį į priešmokyklinio amžiaus vaikus, teikiant jaunoms šeimoms konkrečias pagalbą.

Lietuvių kalbos turinimui, švarinimui nuo svetimybų esame paruošę kelias pasakėlių garsajuostes (cassettes). Vienoje iš jų, kuri tęsiasi 45 minutes, girdime gerai pažįstamą "Raudonkepuraite", Vaidina žymūs draminio teatro aktoriai, girdisi paukštelių čiulbėjimas, kiškių choras ir t.t.

Antroje garsajuostėje — aštuonios pasakėlės, kaip Meškiukas Rudnosiuokas, Kačių ir pelių vestuvių ke- lionė, Dr. Kripštukas pragare ir kitos. Tai puikiausia pagelbinė priemonė šeimose mokyti mažuosius lietuvių kalbos, žodinio, taisyklingo tarimo.

Tikimės, kad pasakėlės taps vaiko asmenybės dalimi. Lietuvių kalbą išsąmonins be nuolatinių bausių ar gąsdinimų "kalbėkite lietuviškai". Tai puikus taisyklingos kalbos per- teikimo būdas. Išmokę sustiprintą lietuvių kalbą namuose, jie bus stipresni ir lituanistinėse mokyklose.

Pasakėlių garsajuostes galima įsigyti pas Švietimo tarybą rašant: R. Kuciėnė, 8626 So. Mozart St., Chicago, IL 60652 arba skambinant 778 - 0358.

LBŠT

Pranciškoniškai leidžia šiuos laikraščius bei žurnalus: *Aldai*, *Darbininkas*, šv. *Pranciškaus Varpelis*. Ar visus juos prenu- meruojit?

Aukomis remkime Lietuvos laisvinimą!

Violeta Rakauskaitė atlieka meninę programą Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjime vasario 19 Kultūros Židinyje. Nuotr. L. Tamošaičio

Koncertas "Great Performances — Bernstein at 70" bus transliuojamas kovo 19 per New Yorko 13-tą televizijos kanalą ir per kitas stotis JAV. Čia matome Vytauto Maželio nuotraukoje kompozitorių ir dirigentą Bernstein ir solistę Beverly Sills repeticioje prieš koncertą 1956 vasario 7 New Yorke.

KELIONĖ Į GRAIKIJĄ IR TURKIJĄ

1989 gegužės mėn. 16 - 30 dienomis. Rengia L a i š k a i l i e t u v i a m s.

Organizatorius kun. J. Vaišnys.

Kaina asmeniui nuo New Yorko \$2267.00 - \$2347.00.

Skambinkite registruotis iki kovo mėn. 15 dienos. Dėl informacijų ir brošiūrų kreiptis pas: American Travel Service Bureau, 9727 South Western Avenue, Chicago, Illinois 60643. Tel.: (1-312) 238 - 9787.

LITHUANIA 700 YEARS

(IN ENGLISH, 458 PAGES)

Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir St. Lozoraičio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Puiki dovana kitataučiam ir lietuviam, naudojančiam tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuania 700 Years" už 18 dol. Persiuntimas — postage 1 dol.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstas, šalis

Nauji leidiniai, gaunami Darbininko administracijoje

Dr. J. K. Valiūno — *Serving Lithuania*, anglų kalba, įrišta į kietus viršelius, — 18 dol.

W. Wolkovich — *Lithuanian Fraternalism*, vyčių veikla per 75 metus, anglų kalba, — 10 dol.

J. Urbšio — *Atsiminimai*, — 7 dol.

G. Songino — *Vilniaus krašto legendos*, kietais viršeliais, — 8 dol.

J. Jankaus — *Tėvas Venancijus ir jo Matilda*, pasakojimai, — 12 dol.

K. Pabedinsko — *Nuo Plungės iki Maroko*, atsiminimai, — 10 dol.

B. Sruogos vertimas *Apsiautalas*, — 8 dol.

P. Petkevičius — *Paskutinis sudiev*, tėvynės ilgesio eilėraščiai — 5 dol.

A. Paškaus — *Krikščionis ir šiandiena* — 5 dol.

A. Paškaus — *Evolucija ir krikščionybė* — 6 dol.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Spauda yra pats svarbiausias ginklas kovoje dėl Lietuvos laisvės. Paremk ją savo auka!

LITHUANIAN SASHES. Tai didžiulis albumas, išleistas Lietuvių Tautodailės Instituto Toronte. Pirmoje dalyje daugybė įvairiaspalvių juostų nuotraukų, o antroje dalyje — gaminių techninės instrukcijos. 316 psl. Veikalą paruošė Anastazija ir Antanas Tamošaičiai. Įrišta į ištaikingus viršelius. Geriausia dovana svarbiomis progomis. Kaina su persiuntimu tik 50 dol. Gaunama: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

INTERNATIONAL INDUSTRIES

International Industries
10401 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
Telefonas: (312) 430-0074

GREIČIAUSIAS IR PATIKIMIAUSIAS BŪDAS

NORINTIEMS APRŪPINTI ARTIMUOSIUS

LIETUVOJE

Jūsų artimieji tikrai apsidžiaugs gavę kvietimą atvykti į užsienio valiutos parduotuvę Vilniuje, Kaune ar Klaipėdoje ir, jiems patogiu laiku, be palydovo, už Jūsų nurodytą sumą apsipirkti; ar atsitiinti naują Volgą ar Žigulį.

Kreipkitės — atsisiims kainoraščius bei platesnę informaciją apie šį išimtinį patarnavimą.

GYDYTOJŲ DĖMESIUI

Gegužės 17 – 24 d.d. organizuojama medikų grupė į

VI Lietuvos gydytojų suvažiavimą

Grupė išvyksta "Lufthansos" lėktuvu iš Toronto. Užsakymai priimami iš visų Šiaurės Amerikos miestų. Svečiai bus apgyvendinami gydytojų šeimose Vilniuje. Grupę lydės chirurgas iš Vilniaus dr. Vytautas Našlėnas.

Smulkesnių žinių teiraukitės

Audra Travel Corporation kelionių biure

Tel (416) 769-2500, Fax: (416) 763-6279, telex: 06-967812

2100 Bloor St. West, Toronto, Ont. Canada M6S 1M7

Organizuojama linksma užkietėjusių "sirgalių" ir nenuilstančių rėmėjų grupė į neeilines, nepakartojamas, intriguojančias

krepšininkų varžybas Lietuvoje

Susitinka: Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio rinktinė "Vėjas" su Kauno "Žalgiriu", Vilniaus "Statyba", Panevėžio "Lietkabeliu", Klaipėdos "Neptūnu" ir Lietuvos jaunių rinktinė. Varžybos numatomos įvairiuose Lietuvos miestuose. Kviečiame visus į šią ilgai lauktą sporto šventę.

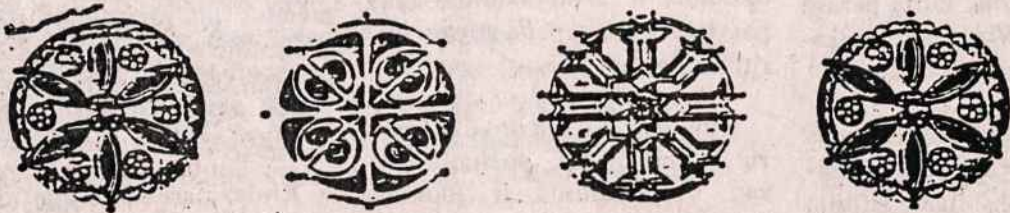
Grupė išvyksta "Air France" ir "Lufthansos" lėktuvais

liepos 5, grįžta liepos 23 Smulkesnių žinių teiraukitės

Audra Travel Corporation kelionių biure

Tel (416) 769-2500, Fax (416) 763-6279, telex 06-967812,

2100 Bloor St. West, Toronto, Ont. Canada M6S 1M7

EXPRESSWAY TOURS PATOGI KELIONĖ 12 NAKTŲ/13 DIENŲ 10 NAKTŲ LIETUVOJE – 1 NAKTIS MASKVOJE

419	04 gegužio	— 16 gegužio	\$2115.00
420	29 birželio	— 11 liepos	\$2215.00
421	13 liepos	— 25 liepos	\$2215.00
422	24 rugpjūčio	— 05 rugsėjo	\$2215.00
423	05 spalio	— 17 spalio	\$1965.00

JETWAY TOURS – APŽIŪRĖJIMO KELIONĖ 15 NAKTŲ/16 DIENŲ

2 NAKTYS MASKVOJE – 10 NAKTŲ LIETUVOJE – 2 NAKTYS

LENINGRADE

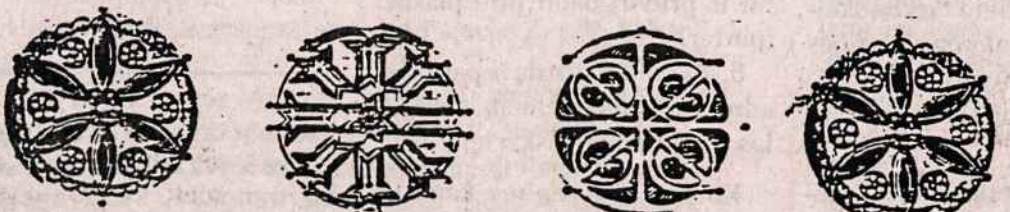
409	11 gegužio	— 26 gegužio	\$2480.00
410	08 birželio	— 23 birželio	\$2580.00
411	22 birželio	— 07 liepos	\$2580.00
412	10 rugpjūčio	— 25 rugpjūčio	\$2580.00

Šventės Europoje. Paklausk apie kitus galimus sustojimus Pasiruošk keliauti vienas. Klausk apie mūsų tinkamą tarnybą. Jei kalbi tik lietuviškai, skambink antradieniais tarp 5 - 7 v.v. ir kalbėk su Daiva Izbickas

Jei nori visą Pabaltijį aplankyti, prisijunk prie Jokūbo Stuko trupės ir keliauk: į Vilnių, Kauną, Klaipėdą, Rygą, Talliną, Helsinkį, gegužės 13 - 29, 1989, \$2420.00.

Skambink 1-800 451 - 9511 ir gauk "ankstybo paukščio" nuolaidą.

Jei nori pakviesti draugus ar gimines aplankyti JAV, kreipkitės į mus!

UNION TOURS, INC. 79 Madison Avenue, New York, N.Y. 10016 / (212) 683-9500

NAUJAS PATARNAVIMAS NORINTIEMS PASVEIKINTI SAVO GIMINES AR DRAUGUS

LIETUVOJE

ŽAIBO greitumu jūsų artimieji bus pasveikinti 16 dienų, jubiliejų, sukaktuvių, vestuvių, Valentino dienos, Vasario 16, Velykų ar bet kokia kita proga. Sveikinimai pristatomi į namus.

Kreipkitės — atsakysime į visus jūsų klausimus.

ŽAIBAS

10401 Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
Telefonas: (312) 430-8090

INTERNATIONAL

G. T. International dėkoja visiems savo klientams, kurie įgalino šios įstaigos augimą ir patarnavimų plėtimą. Kviečiame visus su mumis keliauti 1989 metais

1989 EKSURSŪJŲ TVARKARAŠTIS

8901	Maskva 1 nkt., Vilnius 10 nkt., Viena 1 nkt., gegužės 12-25 d. Iš Čikagos: \$2,267.00 Iš New Yorko: 2,157.00
8902	Maskva 1 nkt., Vilnius 9 nkt., Kaunas 1 nkt., Viena 3 nkt., birželio 15-30 d. Iš Čikagos: \$2,496.00 Iš New Yorko: \$2,386.00
8903	Maskva 1 nkt., Vilnius 9 nkt., Kaunas 1 nkt., birželio 16-28 d. Iš Čikagos: \$2,296.00 Iš New Yorko: \$2,186.00
8904	Maskva 1 nkt., Vilnius 7 nkt., Kaunas 3 nkt., Viena 3 nkt., liepos 13-28 d. Iš Čikagos: \$2,496.00 Iš New Yorko: \$2,386.00
8905	Maskva 1 nkt., Vilnius 7 nkt., Kaunas 3 nkt., Helsinkis 1 nkt., liepos 14-27 d. Iš Čikagos: \$2,366.00 Iš New Yorko: \$2,256.00
8906	Maskva 1 nkt., Vilnius 9 nkt., Kaunas 1 nkt., Viena 3 nkt., rugpjūčio 10-25 d. Iš Čikagos: \$2,496.00 Iš New Yorko: \$2,386.00
8907	Maskva 1 nkt., Vilnius 9 nkt., Kaunas 1 nkt., Viena 1 nkt., rugpjūčio 11-24 d. Iš Čikagos: \$2,366.00 Iš New Yorko: \$2,256.00
8908	Maskva 1 nkt., VILNIUS 15 NAKTŲ, Viena 1 nkt., rugsėjo 14-spalio 2 d. Iš Čikagos: \$2,648.00 Iš New Yorko: \$2,538.00

MALONIAI PATENKINSIME PAVIENIŲ (be grupės) KELIAUTOJŲ PAGEIDAVIMUS TRUMPESNIAM ARBA ILGESNIAM LAIKUI LIETUVOJE. BE PASKELBTŲ GRUPIŲ YRA KELETAS SPECIALIZUOTŲ GRUPIŲ, KURIOSE GALI BŪTI VIENA, KITA PAPILDOMA VIETA. G. T. INTERNATIONAL TVARKO VISUS KELIONIŲ REIKALUS. TURIZMO AR BIZNIO KELIONĖM KREIPKITĖS Į MUS.

G. T. INTERNATIONAL, INC.

10401 ROBERTS ROAD
PALOS HILLS, IL 60465
TELEF.: (312) 430-7272

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

Čia galite gauti:

- Lietuviškas VISA korteles
- Pinigines perlaidas
- Čekių sąskaitas
- Taupymo sąskaitas
- Įvairias paskolas
- Įvairius taupymo sertifikatus

—Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol.—
KASOJE taip pat galite mainyti čekius, perversi Social Security indėlius, atidaryti arba perkelti IRA fondus ir atlikti kitus bankinius reikalus.

Jūsų laukia lietuviškas patarnavimas, maloni nuotaika ir naudinga ateitis

Naujas K A S O S adresas: 86 - 21 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Telefonas: 718 441 - 6401.

Kun. Antano Račkausko laidotuvėse trys vyskupai kalba maldas prie jo karsto: iš k. Brooklyno vyskupas Francis Mugavero, lietuvių vyskupas Paulius Baltakis, OFM, Brooklyno vyskupas pagalbininkas vysk. Sullivan. Nuotr. Liudo Tamošaičio

Kun. Antanas Račkauskas laidojamas Šv. Jono kapinėse, kunigų sekcijoje. Palaidotas buvo vasario 4 d. Nuotr. Liudo Tamošaičio

BOSTONO ŽINIOS

Laisvės Varpui 35-ri metai

Kovo 7 sukako 35 metai, kai veikia Laisvės Varpas. Jį suorganizavo ir ligi šiol jam vadovauja Petras Viščinis Pradžioje programa buvo pusės valandos, o dabar yra valandos. Kad galimai didesnis lietuvių skaičius galėtų ją girdėti, programa kelis kartus buvo perduodama iš dviejų radijo stočių. Pavyzdžiui, iš Medfordo ir Worcesterio, iš Brocktono, iš Cambridge. Nuo pat pradžios programa buvo skirta ne pramogai ar pelnui, bet lietuvių visuomeniniams ir kultūriniais reikalams. Norėta ją išlaikyti be skelbimų, klausytojų įnašais ir visuomenės parama, bet tai nepasisekė. Dabar programoje būna trys ar keturi skelbimai. Bet nuo klausytojų įnašų idėja neatsisakoma. Jei susidarytų bent 200 tokių klausytojų, kurie už kiekvieną programą mokėtų bent po vieną dolerį, tai programos išlaikymo finansiniai reikalai būtų išspręsti.

daryti tokias sienas — plokštes, kurias būtų galima kitaip išdėstyti salėje ir jau sukabinti didesnio formato kūrinius.

Apžvelgiame parodą

Dabar pasinaudodami katalogu, peržvelgsime parodą ir ją aptarsime. Pradedame nuo savųjų dailininkų. Juozas Bagdonas uolus šių parodų organizatorius, nuo pat pirmosios parodos ir dabar dirbęs labai nuoširdžiai, padėjęs paveiklus išdėstyti ir suorganizuoti parodos ritmą, išstatė tris abstrakčius kūrinius. Jis irgi yra didelio formato mėgėjas, bet prisitaikė prie parodos ritmo ir išstatė mažesnio formato vieną aliejinį, du temperos darbus.

Pažįstame jo tapybos charakterį. Jis kreipia daug dėmesio į tapybinį turtingumą. Spalva prie spalvos, sudėta lyg sulipdyta, kad tokiu būdu išgautų formų įvairumą ir turtingumą.

Jis mėgsta formų judesį. Kažkas paveikslė sukasi, lekia erdvėje, lyg būtų prasiveržęs ugnikalnis ir išpylęs įkaitintas degančias mases. Tokia jo tapyba yra įspūdinga ir visada neišsenkanti, neuobodi. (p.j.)

(Bus daugiau)

1954 kovo 7 pradėjus Laisvės Varpui skambėti, Bostone ir jo apylinkėse veikė penkios lietuvių radijo prgramos. Šiandien nė vienos jų jau nėra, o Laisvės Varpas ne tik sėkmingai veikia, bet dargi nuolat savo darbais apima naujas lietuviško gyvenimo sritis, kuriose kiti neužpildo susidariusių spragų. Taip šalia pastovių sekmadieninių radijo programų lietuvių ir anglų kalbomis Laisvės Varpas ruošia specialias radijo programas anglų kalba įvairioms amerikiečių radijo stotims Vasario 16-sios ir Tragiškųjų birželio įvykių sukakties progomis, kasmet suruošia bent du aukštesnio lygio kultūrinius renginius, aprūpina lietuvių spaudą žiniomis apie Bostono ir apylinkės lietuvių visuomeninę ir kultūrinę veiklą, teikia įvairių informaciją žodžiu, laiškais ir telefonu visiems kurie jį kreipiasi.

Darbo sukaktis bus paminėta gegužės 7 d. 3 val. po pietų. So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos trečio aukšto salėje teatro "Antro kaimo" iš Chicagos spektakliu. Tai bus jau 60-tasis Laisvės Varpas kultūrinis renginys. Ne atsitiktinai šio renginio programai atlikti pakviestas iš Chicagos "Antro kaimo" teatro kolektyvas. Juk tas teatras šiemet mini savo veiklos 25-rių metų sukaktį. Tokių dviejų sukaktių sujungimu norima visuomenės dėmesį kreipti į tuos, kurie net nepalankiomis sąlygomis atlieka konkrečius pozityvius, reikšmingus darbus, būtinus lietuvių bei išlaikyti ir stiprinti.

Minimos sukakties ir reto renginio proga leidžiama programos knygtė, kurioje bus atspausdinti organizacijų sveikiniai, verslo skelbimai, o taip pat pagal įnašo dydį bus įrašyti minėjimo globėjais, garbės rėmėjais, rėmėjais ar talkininkais tie, kurie prisidės prie Laisvės Varpas veiklos 35-rių metų sukakties minėjimo. Laukiama galimai skubesnės visų talkos šiuo reikalu.

Minėjimas Cape Cod

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukaktį Cape Cod lietuviai paminėjo vasario 19 d. Marijos vardo bažnyčioje mišiomis už Lietuvą ir susirinkimu tos bažnyčios salėje Centerville. Mišių metų pasakytame pamoksle parapijos vikaras kun. Robert Brennan priminė, kad mišios aukojamos už Lietuvą, kuri mini savo nepriklausomybės sukaktį. Mišių auką prie altariaus nešė Genovaitė Trainienė ir Regina Petrutienė, pasi-puošusios lietuvių tautiniais drabužiais.

Iškilmingame susirinkime pagrindiniu kalbėtoju buvo Eligijus Sužiedėlis iš Brocktono, priimta rezoliucija, kurią pateikė Liūdas Končius, išklausa meninė programa, atlikta smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės-Bergienės ir pianistės Tamaros Markeliūnienės. Aukų įvairiems lietuviškiems reikalams surinkta 2,515 dolerių, kurie pagal aukotojų valią taip paskirstyti: Lietuvos Bendruomenės šio krašto valdybai 1,905 dol., Tautos Fondo apylinkės valdyba. Jį atidarė ir uždarė ilgametis apylinkės pirmininkas Vladas Židžiūnas, o vadovavo Regina Petrutienė.

Po programos vyko pašnekesiai prie kavutės ir užkandžių. Minėjimą suruošė LB Cape Cod apylinkės valdyba. Jį atidarė ir uždarė ilgametis apylinkės pirmininkas Vladas Židžiūnas, o vadovavo Regina Petrutienė.

Ruošiamas bažnyčios remonto projektas

Kardinolas Bernard Law sausio 12 posėdyje su Šv. Petro lietuvių parapijos klebonu kun. Albertu Kontautu ir arkidiecezijos administratoriumi vysk. Banks davė leidimą atremontuoti Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčią ir kleboniją So. Bostone. Toks

sprendimas padarytas po to, kai paaiškėjo, kad nepavyks prie septintosios gatvės pastatyti naują koplyčią, o taip pat, kad nėra jokios galimybės lietuviams su savo maldos namais įsikurti kitur.

Dabartinės Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčios aplinką miestui gražiai atremontavus ir sutvarkius, manoma, kad praktiškiausia bažnyčią ir kleboniją atremontuoti. Parapijos statybos komitetas pakvietė architektą Antonio de Castro paruošti reikalingo remonto projektą. Klebonas kun. Albertas Kontautas tikisi, kad visi vietos ir apylinkės lietuviai įsijungs į parapiją ir prisidės prie išlaikymo bažnyčios, kaip lietuvių religinės ir kultūrinės veiklos centro.

Lietuviai pas indėnus

Cape Code dar tebegyvena indėnų palikuonys. Stambiausias jų telkinys — Mashpee vietovė, kur jie turi savo maldos namus, mokyklą, muziejų. Pernai jų iniciatyva vietos vidurinės mokyklos moderniose patalpose buvo surengta pirmoji etninių grupių mugė su atitinkama programa, eksponatais, valgiais ir t.t. Joje lietuviams atstovavo Genovaitė Treinienė ir Regina Petrutienė su savo medžio dirbiniais. Šiemet tokią mugę įvyko vasario 4 d. Joje vėl dalyvavo Regina Petrutienė su mediniais Velykų margučiais, išmargintais lietuviškais raštais, dubinėliais, įvairiomis dėžutėmis ir kitais medžio dirbiniais. Vietoje ji rodė, kaip atliekami medžio apdailos darbai, o parodėlės stalą puošė lietuviškos juostos, audiniai, gintaro išdirbiniai. Parodėlės centre prie Lietuvos trispalvės stovėjo metro aukštumo lietuviškas kryžius, o į parodėlę visų dėmesį kreipė didelis užrašas "Lietuva". Parodėlės lankytojus kava ir lietuviškomis ausytėmis vaišino Marija Židžiūnienė ir Elena Strazdienė. Abu tos vietovės laikračiai aprašė šią etninę mugę ir įsidėjo nuotraukas iš jos. Viena tų nuotraukų vaizdavo Reginą Petrutienę su tautiniais drabužiais, marginančią medinę dėžutę.

Radio mėgėjai Vasario 16-tąją

Pasaulio lietuvių trumpų bangų radijo mėgėjai Vasario 16-tąją skyrė tos dienos šventiškiems jausmams, eterio bangomis besidalindami jais. Tai padaryta pirmą kartą per paskutinius 50 metų. Gimtasis kraštas paskelbė eilę pasisakymų, kurių tarpe yra Edvardo Šakalio iš Plymouth mintys. Jis pareiškė: "Nors mes ir toli nuo Jūsų, tačiau visi čia Amerikoje, turime trispalvės vėliavas ir būtinai šią gražią dieną jas iškeliamo. Sveikatos Jums — Lietuvos labui".

RENGINIAI

Balandžio 2 d. — Šv. Jurgio bažnyčioje Norwoode religinės muzikos koncertas, kurio programa atliks styginis kvartetas.

Balandžio 23 d. — Šv. Petro parapijos metinis banketas Lantana restorane Rendolphe.

Balandžio 30 d. Lietuvos krikšto moralines lentos Šv. Kryžiaus katedroje Bostone atidengimas ir pašventinimas.

Gegužės 7 d. — Laisvės Varpas pavasarinis kultūrinis renginys So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos trečio aukšto salėje. Tai bus jau 60-tasis Laisvės Varpas tos rūšies renginys. Juo minima Laisvės Varpas šakotos veiklos 35-rių metų sukaktis. Renginio programą atliks "Antro kaimo" teatras iš Chicagos. Pradžia 3 val. po pietų.

Gegužės 20 d. — Seksteto koncertas So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos trečio aukšto salėje.

16-OJI DAILĖS PARODA

(atkelta iš 9 psl.)

ninkų, kurie gyvena New Yorke arba jo artumoje, bus paimta tik du ar trys kūriniai. Kiti dailininkai davė tik po vieną savo kūrinį. Tai ir nulėmė parodos charakterį — parodoje buvo daugel pavar-džių ir daugel skirtingų darbų. Paroda labai įvairi ir tuo įdomi.

Du skyriai

Kad būtų lengviau bent iš katalogo orientuotis, ar čia dailininkas iš Lietuvos, ar gyvenąs New Yorke aplinkoje, kataloge buvo du skyriai. Pirmame skyriuje sutalpinti dailininkai iš New Yorke aplinkos, antrame skyriuje — dailininkai iš Lietuvos.

Salėje buvo sukabinta įvairiai, prisitaikant prie aplinkybių, suderinant su kitais kūriniiais. Čia atstovaujamos įvairios meno srovės, žanrai, įvairios technikos, — skulptūra, grafika, tapyba, akvarelė. Vyriausias šios parodos dailininkas buvo Viktoras Vizgirda, senesniai atšventęs 85 metų sukaktį. Jauniausias bene buvo Narūnas Bukauskas, ką tik baigęs meno studijas. Parodoje dominavo modernistai, abstraktinio meno šalininkai, simbolistai, surrealistai. Impresionistinis, realistinis menas jau liko tik antrame plane.

Ta gausi įvairovė ir parodė lietuvių dailininkų kūrybingumą, platumą. Tai tik dalelė, ką yra sukūrę dailininkai. Nebuvo sąly-

gų kitų pakviesti, atgabenti kūrinių į parodą, nes transporto priemonės dažnai pasidaro per brangios. Yra mūsų aplinkoje dailininkų, kurių paveikslai yra didelio formato, pvz. Kęstučio Zapkauskas. Vieno paveikslu atgabentam jau virsta finansine našta. Pasitenkinta vidutinio formato kūriniiais, pirmenybę duodant mažesniams formatui.

Pagaliau ir parodos patalpos yra tokios, kad čia galima ekspozuoti tik vidutinio dydžio kūrinius. Apšvietimas yra gana kuklus, salės sienos pritaikytos kitiems poreikiams. Iš atskirų baltų lentų pastatomi keturkampiai bokštai irgi tarnauja tik mažo formato kūriniams. Gal ateityje bus galima suplanuoti ir iš anksto pa-

TYLUSIS DIDVYRIS

Newyorkiečiai, kurie yra pripratę savo miesto spaudoje skaityti apie visokiausias baisybes, vieną šaltą žiemos dieną buvo maloniai nustebinti antrašte *New York Post*: "Gerasis Samarietis išgelbėjo šeimą iš degančio automobilio, bet dingęs kaip tik pagalba atvyko".

Tas didvyris tai pranciškonas brolis Terry Messer, OFM, apsi-stojęs lietuvių pranciškonų vienuolyne Brooklyne ir tęsias teologijos studijas Šv. Jono Univer-sitete.

Iš ryto brolis Terry vyko į pašto įstaigą parnešti siuntos. Pakelėje pastebėjo degantį automobilį ir jame klykiančią moterį ir vaikus. Šoko gelbėti, ir nors pats truputi apdege, bet ištraukė visus. Vėliau paklaustas kodėl jis neprisistatė šeimai, Terry atsakė, kad tai nebuvo svarbu.

Jis apie tą įvykį nieko nesakė ir savo broliams. Nueidamas su dovanėlėmis aplankyti apde-gusių vaikų ligoninėje Terry atpažino vaikų motiną ir tuoj visi sužinojo apie tą nežinomą hero-jų. Brolis Terry atrodė vadova-vosi Evangelijos patarimu: "Darykite savo gerus darbus paslapčia..." (db)

Brolis Terry Messer, OFM, su jo treniruojamu Duce, vienuolyne kieme, Brooklyne, N.Y. Nuotr. D. Bulvičiūtės

A.A.

STASIUI NUTAUTUI

mirus, žmoną ir dukras: Danutę Surdėnienę, Genę Gedminienę ir Aldoną su šeimomis nuoširdžiai užjaučia

Vilgalių šeima

A. A.

ADOLFAS KLEMAS

gyveno Lansdowne, Pennsylvania, prie Philadelphia. Mirė 1989 m. vasario 23 d., sulaukęs 85 m. amžiaus. Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 40 metų. Dipl. fizikas, gimnazijos mokytojas, inspektorius. Pasilikę dideliame nuliūdime žmona Marija, sesuo Olga Audėnienė, duktė Regina su vyru Javier, sūnus Vytas su žmona Vida, anūka Andrius, Paulius, Tomas, Bernardo ir Alejandro, ir kiti giminės, draugai ir pažįstami. Vietoj gėlių prašom paremti Mažosios Lietuvos Fondą siunčiant aukas A. Lymantui, 217 Bedbrook Ave., Montreal-West, Quebec, Canada H4X 1S2.

Nuliūdę žmona, sūnus, marti, duktė ir anūka

DARBININKAS

Redakcija.....(718) 827-1352
Administr.(718) 827-1351

Spaustuve.....(718) 827-1350
Vienuolynas... (718) 235-5962
Vyskupas... (718) 827-7932
Salė (kor.).... (718) 827-9645
Salės adm.(718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Rekolekcijos Apreiškimo parapijos bažnyčioje vyksta kovo 16 - 19, ketvirtadienį, penktadienį ir šeštadienį 7:30 v.v., sekmadienį per sumą rekolekcijų pabaiga. Rekolekcijom vadovauja Tėv. Leonardas Andriekus, OFM. Po sumos Apreiškimo parapijos mokyklos salėje bus pabendravimas ir vaišės. Rengia Liet. Kat. Moterų Sąjungos 29 kuopa. Bus ir programėlė. Po to visi eis į tradicinį religinį koncertą.

Religinės muzikos koncertas bus kovo 19, Verbu sekmadienį, Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Koncerto pradžia 2:30 v. popiet. Tai yra tradicinis choro koncertas, rengiamas kasmet Verbu sekmadienį. Choras atlieka Du Bois oratoriją "Septyni paskutiniai Kristaus žodžiai". Visuomenė kviečiama koncerte kuo daugiau dalyvauti. Po koncerto bus palaiminimas Švč. Sakramentu.

Moterų Vienybės susirinkimas įvyks kovo 21, antradienį, įprastinėje vietoje, Congregational bažnyčios salėje, 91 St. ir 85 Rd. kampas Woodhavene. Visos narės prašomos dalyvauti. Pradžia 7 v. v.

Maironio lituanistinėje mokykloje Velykų atostogų programa pamokų nebus kovo 25, Didįjį Seštadienį. Darbas pradėdamas balandžio 1, šeštadienį prieš Atvelykį.

Liet. Bendruomenei pasidarbavusių asmenų pagerbimas buvo surengtas LB apygardos valdybos kovo 12, sekmadienį, Kultūros Židinyje. Renginyje praėjo labai sėkmingai, atsilankė svečių apie 120, buvo puikūs valgiai, karšta vakarienė, įdomi programa. Tie pagerbtieji buvo: Kazimieras Bačauskas, Irena Banaitienė, Tėv. dr. Kornelijus Bučmys, OFM, Vacys Butkus, Paulius Jurkus, Vincas Padvarietis, Petras Povilaitis, Apolonija Radzivanienė, Aleksandras Vakselis, Pabaigoje buvo parodytos labai įspūdingos vaizdajuostės, kaip Lietuvoje šiemet buvo paminėta Vasario 16-toji. Į Lietuvą buvo nuvykusi Audra Misiūnienė, ji ir parvežė vaizdajuostes, papasakojo savo bendrus įspūdžius ir rodant paaiškino. Apie renginį plačiau bus parašyta vėliau.

Mielai a.a. dr. Anastazijai Goeldnerienei iškeliaujam amžinybėn, jos šviesiam prisiminimui Irena ir Jurgis Okuniai skiria *Darbininkui* 100 dol. auką. Nuširdi padėka geradariams.

Vaistai ir medicinos priemonės į Lietuvą. Siunčiame ir video, stereo, magnetofonus, siuvasus mašinas ir panašiai. Prekės pristatomos per UPS į kitus JAV miestus. Sudaromi iškvietai. Siunčiame kargo į Lietuvą. Romas Pukštys, Transpak, 2655 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629. Darbo valandos: 12 - 6 v.v. kasdien, šeštad. 10 - 4 v. popiet, arba susitarus, pirma. Uždaryta. Tel. 312 - 436 - 7772, namų 312 430 - 4145.

Richmond Hill išnuomojamas butas su baldais vienas asmeniui tol kol namas bus parduotas. Skambinti iki 3:30 v. 718 240 - 5361.

GOVERNMENT SEIZED Vehicles from \$100. Fords, Mercedes, Corvettes, Chevys. Surplus. Buyers Guide (1) 805 - 687 - 6000 ext. S - 4505.

Iš Metropolitan operos rūmų kovo 18, šį šeštadienį, 1:30 val. popiet bus transliuojama per radiją J. Massenet opera "Werther". Pagrindiniai solistai: Dupuy, Shicoff, Capocchi. Diriguoja Fournet.

A. a. dr. Anastazijai Goeldnerienei mirus, jos atminimui pagerbti Tutos Fondui aukojo: 50 dol. Lietuvos Gydytojų Sąjungos New Yorko skyrius, po 25 dol. dr. Benediktas ir Magdalena Janauskai, R.A. Markevičiai ir Genovaitė Meiliūnienė, 10 dol. dr. Aldona Svalbonienė. Aukotojams Tautos Fondas nuoširdžiai dėkoja.

New Yorko vyr. skaučių židyns Vilija nuoširdžiai dėkoja Genei Popelienei už padovanotą inkrustuotą paveikslą "Beržai". Paveikslas buvo išleistas loterijoje.

Jonas Adomėnas, Lietuvos vyčių Vidurinio Atlanto apskrities prezidentas, išskrido į Chicago, kur kovo 18 dalyvaus Lietuvos vyčių centro valdybos posėdyje. Bus tariamasi apie metinį Lietuvos vyčių seimą, kuris įvyks rugpjūčio 3 Chicagoje.

Elena ir Juozas Andriūšiai buvo išvykę į Kaliforniją. Kazys ir Jadvyga Karužai, gyvenę Los Angeles, juos pakvietė į savo vedbinio gyvenimo 50 metų jubiliejų, kuris buvo vasario 25. Sukakties vaišės surengė jų dukra su vyru. Andriūšiai vyko automobiliu. Kalifornijoje aplankė daug pažįstamų, buvo nuskrudę į Havajus. Grįždami aplankė Liuciją Gudelieng, kuri kadaise gyveno New Yorke, o dabar gyvena Hot Springs, Arkansas. Kelionėje išbuvo apie pusantro mėnesio, į Woodhaveną sugrįžo kovo 6 d.

Slidinėja Alpėse

Kovo 10 į Prancūzijos Alpes slidinėti išvyko Brutenis Veitas su sūnumi Algii iš Bostono, dr. Jonas Ulėnas su sūnumi Aru iš Dix Hills, N.Y., ir Vitolis Dragūnevičius iš Mamaroneck, N.Y. Ten slidinėti jie vyksta ne pirmą kartą.

NAUJAS "KARIO" ŽURNALO NUMERIS

Kario žurnalo vasario mėnesio numeris, išsiuntinėtis skaitytojams. Numeris padidintas. Jis turi 24 puslapių priedą, kuris skirtas Laisvės paminklui, pastatytam Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississauga, Ontario, Kanadoje. Priedas turi 24 puslapius, įdėta daug nuotraukų iš paminklo statymo eigos ir jo pašventinimo. Pirmoje dalyje įdėti šie straipsniai: Balys Raugas — Tas nevertas laisvės, kas negina jos, dr. Kazys Eringis tęsia savo studijinį straipsnį — Lietuvos karių mirtis Sovietų Armijos gretų replėse, Vytautas Gavelis rašo — Atgarsiai apie ryšių batalioną, dr. A. Mauragis tęsia — Dr. Jonas Šliūpas mano prisiminimuose. Toliau matome šiuos skyrius: Karinės žinios, Mūsų spaudoje pasišalvius, Žvilgsnis į politiką, Iš grožinės literatūros, Tremties trimitas, Mūsų mirusieji, Numeris turi 48 puslapius.

Žurnalą redaguoja Balys Raugas, administruoja Alfonsas Samušis. Prenumerata metams 17 dol., adresas: Karys, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Lietuvos vyčių 12 kuopa, Manhattan, N.Y., balandžio 2, sekmadienį, minės organizacijos 75tų jubiliejinių metų (1913 - 1988) uždarymą ir savo kuopos 75-tų metų jubiliejų (1913 - 1989). 11 v. ryto mišios bus aukojamos už mirusius kuopos narius. Po mišių Arts Club theater artistai perduos lietuvių poetų eilėraščius anglų kalba. Po programos "catered" pietūs ir trumpas kuopos veikliausių narių pagerbimas. Kuopos nariai nuoširdžiai kviečia vyčius bei visą lietuvių visuomenę atšvesti su jais šias didžias šventes. Auka 20 dol. Dėl informacijos ir rezervacijų kreiptis pas: Millie Pietz 2459 DeVoe Terrace, Bronx, N.Y. 10468. 1 - 212 367 - 4653.

Branduolio rengiamas Vasario 16-tos proga priėmimas praėjo su gražiu pasisekimu. Šeštadienį, vasario 25, Aušros Vartų parapijos salė tapo lyg miškas. Iš vietinių gėlininkų išnuomota apie 20 eglė. Lubos talpino šimtus geltonų, žalių ir raudonų balionų. Šis jau buvo 4-tas toks pobūvis. Trys buvo dr. Mykolo Arvysto didžiuliam bute. Šiais metais suruoštas parapijos salėje. Tarp šimto su viršum svečių, dalyvavo ir svečiai iš Lietuvos, fotografas Eugenijus Krukovskis, kuris papasakojo apie įvykius Lietuvoje. Per visą pobūvį grojo lietuviška muzika ir buvo rodomos dr. Arvysto video juostos apie veiklą Lietuvoje. Klebonas kun. Vytautas Palubinskas širdingai dėkoja Branduolio nariams už šią paramą parapijai (liko apie 3000 dol. pelno). Nors visi organizacijos nariai daug prisidėjo prie įvykio sėkmės, pagrindinė padėka priklauso dr. Gražinai Austin ir pianistei Aldonai Kepalaitėi, Branduolio įsteigėjai, be kurių šis pobūvis nebūtų įvykęs. (db)

Atvelykio popietė, rengiama LMK Federacijos New Yorko klubo, bus balandžio 2 Kultūros Židinyje. Klubo susirinkimas buvo kovo 10 pas klubo narę Oną Raubieng. Ten ir buvo aptarti visi po pietės rengimo reikalai.

Dr. Kęstučio Valiūno knygos *Serving Lithuania* sutikimas ir jos aptarimas rengiamas balandžio 9, sekmadienį, 2 v. popiet Kultūros Židinyje. Apie knygą kalbės svečias iš Bostono Algirdas Budreckis. Rengia N.Y. ramovėnai, kuriems dabar pirminkauja Aleksandras Vakselis.

Dalia Bulvičiūtė, Lietuvos vyčių centro valdybos viešųjų ryšių pirmininkė ir *Vyties* korespondentė, kovo 18 išvyko į Chicago dalyvauti centro valdybos posėdyje, kuriame bus aptarti vyčių seimo planai.

16-tos dailės parodos aprašymas pradėdamas spausdinti šiam *Darbininko* numeryje. Jei kas turėtų kokių nuotraukų iš parodos atidarymo ar lankymo, prašom paskolinti redakcijai. Panaudojus nuotraukos bus sugrąžintos.

KNYGOS LIETUVAI

Maironio lituanistinėje mokykloje šį šeštadienį, kovo 18, vyksta nepaprasti dalykai — telkiamos knygos Lietuvai. Nuo ryto 9 iki 1 v. popiet žemutinėje salėje bus rūšiuojamos ir pakuojamos knygos, kurios bus persiųstos į Lietuvą. Visi, kas turi istorinių, filosofinių, mokslinių ir kitokių knygų lietuvių kalba, prašom pakuoti ir atnešti į mokyklą. Ypač pageidaujama *Lietuvių enciklopedija* arba tos enciklopedijos tomas Lietuva. Kviečiama ir talkininkai savanoriai padėti pakuoti. Šį projektą koordinuoja Rasa Razgaitienė. Ji teikia platesnių informacijų. Skambinti 516 671 - 7975. Talkina Maironio mokykla, skautai ir ateitininkai. Globoja Lietuvos Maironio mokykla, skautai ir ateitininkai. Globoja Lietuvos mokyklos adresas — 111 - 02 86 Ave., Richmond Hill. Įėjimas iš 111 St.

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, kalba invokaciją vasario 19 Kultūros Židinyje Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjime. Nuotr. L. Tamošaičio

Apreiškimo parapija šiais metais mini 75 metų gyvavimo sukaktį ir taip pat klebono kun. Jono Pakalniškio 50 metų kunigystės sukaktį. Jubiliejines iškilmes bus gegužės 21. Iškilmingos pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioje, sukaktuvinis banketas Kultūros Židinyje. Ta proga išleidžiama knyga su istorine apžvalga ir sveikinimais. Knygą redaguos Alfonsas Samušis.

E. Jonušienė, iš Omaha, NE, ketvirtą kartą paremia *Darbininką* su gausne auka. Dėkingi *Darbininko* leidėjai už 140 dol. auką.

Audronė ir Andrius Razgaitai, iš Glen Ridge, N.J., daugelis metų yra spaudos mecenatų eilėse. Su prameratos atnaujinimu atsiuntė 75 dol. auką. Ačiū už paramą.

Stasys Baltauskas, iš Berlin, Conn., su prenumeratos atnaujinimu atsiuntė 50 dol. auką spaudai paremti. Padėka geradariui.

Lily Pocius, iš Richmond Hill, N.Y., nuolat remia spaudą ir šiemet atnaujino prenumeratą su 50 dol. parama. Labai ačiū.

Justas Buivys, iš Baltimore, MD, atnaujino prenumeratą su dvigubu prenumeratos mokesčiu. Dėkinga administracija už 40 dol. auką.

V. Ancikas, iš Kernersville, N.C., atnaujino prenumeratą su 50 dol. auka. Padėka už spaudos rėmimą.

Liusė Amante, iš Highland Park, N.J., nuolatinė spaudos rėmėja atnaujino prenumeratą, pridėdama 50 dol. auką. Padėka už dosnumą.

Onutė Dzeteveckas, iš Woodhaven, N.Y., jau trečią kartą paremia su didesne auka spaudai. Taip pat ji gražiai patvarko vienuolyno gėlyną. Labai ačiū už 40 dol. paramą ir talką.

Marie Gluda, iš Elizabeth, N.J., su prenumeratos atnaujinimu atsiuntė 40 dol. auką. Dėkinga *Darbininko* administracija.

Gustavas Ceras, iš Jamesburg, N.J., daugelį metų atnaujina prenumeratą su spaudai paremti auka. Labai ačiū už 50 dol. paramą.

Emilija Daidynas, iš Brooklyn, N.Y., su gražių linkėjimų laišku atsiuntė 40 dol. auką spaudos palaikymui. Padėka už viską.

Dalia ir Paulius Bernotai, iš Brighton, MA, daugelį metų atnaujina prenumeratą su auka spaudai paremti. Dėkinga administracija už 50 dol.

Steve L. Everlin, iš Hot Springs, Ark., nuolatinis *Darbininko* rėmėjas, atnaujindamas prenumeratą, atsiuntė 60 dol. auką. Nuširdžiai padėka jam.

Marija ir Alfonsas Ridikai, iš Afton, N.Y., nuolatiniai *Darbininko* rėmėjai, atsiuntė 45 dol. auką su laišku administratoriui. Labai ačiū už viską.

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS NEW YORKE

(atkelta iš 9 psl.)

ją. Proklamaciją perskaitė Elena Matulionytė.

Į minėjimą atsilankė ir afganistaniečių bendruomenės pirmininkas Habib Mayen, palydėtas 4 kariškių. Jis irgi pasakė sveikinimo kalbą, paliesdamas dabarties įvykius Afganistane, linkėdamas, kad Lietuva kuo greičiau būtų laisva.

Pirmoji dalis baigta dr. Aleksandro Štromo paskaita. Jis yra politinių mokslų profesorius Bostone, anksčiau profesoriavęs Anglijoje.

Jis užaugo pokario metais Lietuvoje, ten baigė mokslus, studijavo teisę, vertėsi advokatura. Gerai pažino komunistinį režimą, jo metodus žmones terorizuoti. Jis irgi nukentėjo nuo režimo, prieš 10 metų buvo išguitas iš Lietuvos.

Jis įdomiai analizavo departingą padėtį Lietuvoje, pafilosofuodamas, išvelgdamas giliau ir aštriau į dabartinę situaciją, kai kurių reišytojų kūryba. Profesoriui turi iškalbą, kalba nenuobodžiai, ekspresyviai, tai tikrai buvo malonu pasiklausyti jo paskaitos. Skatino domėtis viskuo, kas vyksta dabar Lietuvoje, atsargiai vertinti ir visur padėti, kad Lietuva vėl būtų laisva.

Dainuoja Violeta

Šiais metais antrąją programos dalį užėmė tik Violeta Rakauskaitė-Štromienė. Ji yra pagarsėjusi estradinė dainininkė,

AUKOS KULTŪROS ŽIDINIUI

A. a. kun. Antanui Račauskui atminti Kultūros Židiniui aukojo 10 dol. L. Jankauskaitė.

A. a. Stasiui Nutautui atminti aukojo po 40 dol. — M. ir A. Marjiošiai, K. ir O. Pliuškoniai, po 25 dol. — R. ir V. Penikai, A. Ukevičius, A. Pintsch, po 15 dol. — G. V. Žemaitaitis, A. ir V. Jankauskai, po 10 dol. — V. Šližienė, J. Leleivienė, A. Švalbonienė, Z. Dičpinigaitis.

A. a. dr. Anastazijai Goeldnerienei atminti aukojo: 20 dol. — B. ir V. Sutkai, 15 dol. — T. Puknienė, po 10 dol. — J. Matulaitienė, K. Bačauskas.

Kitos aukos Kultūros Židiniui: KASOS New Yorko skyrius 900 dol. naujų narių aukos 1988 m., KASOS Waterburio skyrius 95 dol. (naujų narių aukos 1988 m.), Vanda Vebeliūnienė — 500 dol., dr. Giedrė Kumpikaitė — 300 dol., Pranas ir Ina Gvilidžiai — 100 dol., H. Miklas — 25 dol., F. Ignaitienė — 20 dol., K. Norvila — 15 dol.

Kultūros Židinio administracija už aukas nuoširdžiai dėkoja.

turinti malonų, gražaus tembro balsą, sugebanti jautriai interpretuoti, įsijauti į romantines nuotaikas, tėvynės meilę.

Solistė įdomiai išsprendė ir muzikinės palydos klausimą. Panaudojo ankstybesnius įgrotimus, juos leido per elektroninį aparatą ir, prie jų prisitaikydama, pati dainavo.

Programoje buvo įrašyti ir kompozitoriai ir dainų autoriai — poetai. Visi jie pasireiškė dabartinėje Lietuvoje, pagarsėję kaip estradinės muzikos kūrėjai. Nemažai ten patriotikos, gimtosios žemės meilės.

Daugiausia atliko kompozitoriaus Benjaminio Gorbulskio parašytą dainą. Jos buvo: Taku saulėtu, Saulėleidis tėviškeje, Oi motinėle, Vienas žodis, Kol žemė sukas, Ar ne tu.

Toliau buvo šių kompozitorių dainos: Dainuokit, vyturiai — Miko Vaitkevičiaus, Vidurgirio takelis ir Pavasaris gimtinėje, abi dainos Mindaugo Tamošūno, Gera būti žmogum — Vygando Talksnio, Orfėjas — Teisučio Saldausko, Tėvynė — Algimanto Raudonikio.

Uždaromąjį ir padėkos žodį tarė Alto pirmininkas Petras Ažuolas. Sceną puošė Paulius Jurkus. Išleista programa su angliška dalimi.

Po programos publika dar ilgai vakarojo apatinėje salėje. O jos buvo gausiai susirinkę, apie 300. Iš viso aukų gauta 7000 dol. Jos bus paskirstytos pagal aukotojų pageidavimus — Alti, Bendruomenei, Tautos Fondui ir kitiems veiksmams.

Scenoje buvo įrašyti Lietuvos himno žodžiai: Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse. Šis minėjimas ir padidino mūsų meilę Lietuvai. Tegū ji stiprėja. To iš kiekvieno reikalauja įvykiai Lietuvoje. (p.j.)

DEDAMOS NAUJOS KULTŪROS ŽIDINIO SALĖS GRINDYS

Kultūros Židinio didžiojoje salėje šiuo metu dedamos naujos grindys. Senosios grindys jau buvo suirusios ir net pavojingos didesniems renginiams.

Naujų grindų įdėjimas gana brangiai kainuoja. Tam tikslui jau senokai renkamos aukos. Tikimasi, kad ir gegužės 6 dieną rengiamas koncertas atneš nemažą pelną. Pianistas William Smiddy, apie kurio koncertinę karjerą rašysime vėliau, visą programą atliks be jokio atlyginimo. Tokia kitataučio pianisto auka, aišku, skatina ir lietuvių palaikyti savo kultūrinį centrą, ne tik gausiai atsilankant į šį koncertą, bet jo proga skiriant ir didesnę auką lietuvių Kultūros Židiniui.